

NOWOŚCI ILLUSTROWANE

Prenumerata wynosi:

Kwartalnie 4 kor. — 4 Mrk — 1 Rsb. 80 kop. z przesyłką pocztową 2 Rsb. 60 kop. Półrocznie 8 kor. — 8 Mrk. 3 Rsb. 60 kop., z przesyłką pocztową 5 Rsb. 20 kop. Rocznie 16 kor. — 16 Mrk. — 7 Rsb. 20 kop., z przesyłką pocztową 10 Rsb. 40 kop.

Wychodzi każdej soboty.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA **KRAKÓW**, ZACISZE 7. Nr. TEL. 479.

Redaktor: **STANISŁAW LIPIŃSKI**.

Główny skład na Królestwo Polskie w Biurze G. Ungra, Warszawa, Aleje Jerozolimskie 78.

Prenumeratę przyjmują Biura **UNGRA** w Warszawie, Wierzbowa 8 i Aleje Jerozolimskie 78, oraz wszystkie księgarnie tak w Warszawie jak i na prowincyi

Numer pojedynczy kosztuje 32 halerzy — 15 kop. — 32 fen.

Rok IV.

Kraków, 19 stycznia 1907.

Nr. 3

Sąd doraźny na cmentarzu.

(Treść na stronie 2).

Treść numeru: Skandaliczna afera we Lwowie. — Schronisko Brata Alberta w Krakowie — Jubileusz przyjaciela dzieci. — Zgon dzielnego patrioty — Zjazd nauczycielstwa polskiego w Warszawie. — Zasłużony działacz narodowy. — Dzieci dzieciom. — Goście lwowscy w Warszawie — Uroczystość w szkółce wiejskiej. — Przyjaciółka Polski. — Egzotyczny dyplomata. — Nowy gabinet bułgarski. — Zgon byłej królowej. — Nowy szach perski. — Zabójstwo naczelnego prokuratora wojskowego. — itd. itd.

Sąd doraźny na cmentarzu.

(Do ilustracji tytułowej).

W poprzednim tygodniu publiczność lwowską żywo zajmowała sprawa kilkunastoletniego chłopczyka, Olesia Opalińskiego, którego rodzona matka wraz z ojczymem Eliaszem Debrowskim katowała przez pewien czas do tego stopnia, że dziecko zmarło. W sprawie tej toczy się już śledztwo sądowe, ale wyrodnej matki nie aresztowano na razie z tego względu, że znajduje się w przededniu rozwiązania. Smutna ta historia, zanim przyjdzie do procesu sądowego, znalazła już osobliwy — jak na lwowskie stosunki — epilog na pogrzebie zamordowanego dziecka. Przed kostnicą szpitalną, skąd miał wyruszyć kondukt pogrzebowy, zgromadził się, na długo przed rozpoczęciem ceremonii, tłum kobiet z tych warstw, do których należy Debrowski, jako stróż kamieniczny.

Od pierwszej chwili pomrkn wśród bab obecnych zapowiadał, że postanowiły one skorzystać ze sposobności i wykonać sąd doraźny za skatowanie na śmierć chłopczyka. Wrzawa wzmogła się, gdy kapelan szpitalny ukończył modły i wyniesiono trumienkę, za którą postępował właśnie ojczym Olesia w towarzystwie jakiejś kobiety. Wiedzano zaś, że żona jego pozostała w domu, więc gdy powstała pogłoska, że Debrowski idzie ze swą kochanką, roznamiętnienie tłumy wzmogło się jeszcze bardziej. Pod adresem bezlitości ojczyma zaczęły się po drodze sytać groźby słowne, a co krok na głowę jego padała grudka śniegu lub lodu. Jego towarzyszkę uchronił od podobnego losu ktoś z jej bliższych znajomych, zapewniwszy, że niestety ją posadzono, jakoby była kochanką Debrowskiego.

Ledwie orszak pogrzebowy minął bramę cmentarza Łyczakowskiego i wkroczył w prawą aleję główną, rzuciły się kobiety z całą gwałtownością na Debrowskiego i poczęły go okładać pięściami po głowie, drapać po twarzy, wołając ciągle: „Masz za to, żeś dziecko mordował!“ — przyczem padały słowa, nie dające się tutaj powtórzyć. Ten nie odpiął nderzeń, tylko idąc dalej za trumną z rezygnacją, prosił, by go zostawiono w spokoju. Roznamiętnienie kobiet przybierało coraz większe rozmiary. Jedna z bab podstawiła mu nogę. Debrowski upadł na knę sętegu, a wtedy z okrzykiem: „bić draba!“ i mnóstwem przezwisk ordynarnych, rzuciła się gromada kobiet na niego i za-

częła bez miłosierdzia bić go i kopać... Nie wiadomo, jakby się skończył ten sąd doraźny, gdyby Debrowskiemu nie udało się niespodziewanie wstać, a wówczas poczał on co sił umykać i mimo pogoni roznamiętnionych bab, zdołał przeskoczyć przez parkan od strony Pohulanki i znalazł się poza obrębem cmentarza, gdzie schronił się w miejscu bezpiecznym.

Jubileusz przyjaciela dzieci: Poeta-jubilat Władysław Bełza.

Jubileusz przyjaciela dzieci.

W r. 1867, a więc przed czterdziestu laty, pojawiła się w Warszawie, nakładem księgarni Arensteina, mała książeczka, zatytułowana „Podarek dla grzecznych dzieci“ a zawierająca zbiór wierszyków. Autorem ich był nieznany przedtem w literaturze poeta, dwudziestoletni wówczas młodzieniec. Władysław Bełza. Od tego czasu począwszy, przez długi okres czterdziestolecia, pojawiały się coraz to nowe utwory Bełzy, prawdziwe perleki poezji, dzieciom poświęcone, jak „Zaklęte dzwony“, „Dzieci i ptaszki“, „Abecadnik w wier-

szykach“ i najpopularniejszy ze wszystkich „Katechizm polskiego dziecka“, zaczynający się od tak powszechnie znanych słów „Kto ty jesteś? — Polak mały.“ — I dziś niema chyba domu polskiego, gdzieby nie było któregoś z tych dziełek Bełzy, nie ma dziecka polskiego, któreby imienia jego nie znało, a jego miłych wierszyków przy gościach nie wygłaszało. Bo ten serdeczny, szczerzy przyjaciel dziatwy polskiej umiał ze słów „uwijać tęczę“ i łączyć nią serduszka tej dziatwy, bo n-miał w tych wierszykach prostych wyrażać najszlachetniejsze zasady, podnosić uczucie patriotyczne, miłość Boga, miłość Ojczyzny, miłość ludzi. I stał się jednym z najpopularniejszych i najbardziej kochanych autorów polskich. A że od chwili pojawienia się pierwszej książeczki Bełzy mija właśnie lat czterdzieści, więc z tej okazji skorzysta ogół społeczeństwa polskiego i da wyraz swej wdzięczności i uznania dla zasłużonego pisarza.

Władysław Bełza jest Warszawianinem z rodu, gdzie w r. 1847 njrzał światło dzienne, jako syn przyrodnika śp. Józefa. Młodość miał pełną wrażeń wstrząsających, które też pozostawiły ślady w duszy i umyśle młodzieńca. Z powodu wypadków politycznej natury musiał 1867 r. opuścić Warszawę i pójść z innymi na tułaczkę. Wyjechał najpród do Krakowa, a wnet potem do Wene-cyi, Padwy, Zurychu, Paryża. Bawił następnie przez pewien czas w Poznaniu, a tam należał do założycieli „Tygodnika Wielkopolskiego“, za patriotyczną działalność został jednak wydalony z granic cesarstwa niemieckiego. Przeniósł się tedy do Lwowa i tu osiadł na stałe, gdzie otrzymał stanowisko naczelnika zarządu wydawnictw szkolnych w zakładzie narodowym im. Ossolińskich.

I dotąd we Lwowie przebywa, otaczany ogólnym szacunkiem, ceniou, we wszystkich kołach, zawsze szczerzy i otwarty, przystępny, zawsze wesoły i pełen humoru.

Do licznych życzeń, jakie w roku jubileuszowym zasłużony autor „Zaklętych dzwonów“ otrzymał, dołączamy ze swej strony serdeczne: „ad multos annos“.

* * *

Do artykułiku tego dołączamy portret p. Władysława Bełzy według ostatniej jego fotografii.

Goście lwowscy w Warszawie: Uczestnicy wycieczki chóru słuchaczy politechniki lwowskiej, zwiedzający budowę trzeciego mostu na Wiśle w Warszawie.

Fot. »Nemo«.

Zasłużony działacz narodowy.

Ostatnie wypadki w Królestwie Polskiem wprawiły społeczeństwo miejscowe w takie zdenerwowanie, że już kilkakrotnie zdarzyło się w Warszawie i na prowincyi, iż wyłącznie pod wrażeniem tych wypadków ludzie odbierali sobie życie lub u mierzali na aneuryzm serca.

Właśnie podobne zdarzenie poruszyło świeżo pewne sfery Warszawy. Na aneuryzm serca umarł tam śp. Władysław Wąsowski. Była to osobistość niezwykle popularna między robotnikami narodowej demokracji. Należał on do serdecznych przyjaciół niedawno zmarłego Baranowskiego. Po nagłej śmierci śp. Wąsowskiego robotnicy zaopiekowali się losem wdowy i dzieci. Pogrzeb zasłużonego działacza narodowego zgromadził tysiące ludzi.

Załączone zdjęcie fotograficzne przedstawia meboszczyka na łożu śmierci.

Zjazd nauczycielstwa polskiego w Warszawie.

W Warszawie obradował przez kilka dni pierwszy polski zjazd pedagogiczny. Na zebraniu połączonych sekcji przyrodniczej i geograficznej w sali Muzeum, wygłoszono szereg podniosłych odczytów. P. J. Wierzbicki mówił o korzyściach, jakie ze znajomości geografii i przyrody wyciągnąć może i powinna w życiu młodzież.

Pełne idealnych poglądów na znaczenie znajomości przyrody w wychowaniu młodzieży, przemówienie p. M. Heilperna znalazło gorący oddźwięk w całej sali i poklask entuzjastyczny. P. Konrad Chmielewski bardzo gorąco przemawiał za koniecznością zachowania czystości języka w wykładach nauk przyrodniczych i postawił wniosek o jedynostajeniu słownictwa dla wszystkich szkół polskich. P. Wisznicki podnosił zasady estetyki przy nauce przyrodznawstwa: piękno natury winno być jednym z punktów, na które nauczyciel ma zwracać uwagę swoich uczniów.

Wielkie wrażenie wywołała mowa dra H. Nussbauma, który zakończył temi słowy: „Etyką, którą daje dzieciom przyrodznawstwo, jest: głębokie poczucie nieznużonego obowiązku dążenia do doskonałości, jest więc miłością pracy, prawdy, miłością bliźniego, miłością teraźniejszości i przyszłości, umiłowaniem postępu mądrości i mądra, rozumną czcią miłości“.

P. Łagowski zakończył odczytem o motywach etycznych przy wykładzie geografii. Wreszcie prezes p. A. Sujkowski streścił prace zjazdu, który jako pierwszy, utworzył zjednoczenie pracowników na tak ważnym postępowaniu pracy społecznej, zjednoczenie nauczycieli, obywateli, przyjaciół młodzieży.

Zjazd nie powziął uchwał, lecz wyraził propozycje: projekty programów nauczania, projekty wymagające sprawdzenia w praktyce, poprawek, zresztą nie łamiące samodzielnosci.

Zjazd polecił

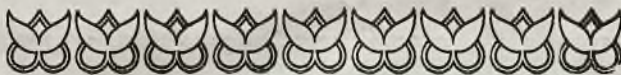
gorąco sprawę całą tym, którzy go utworzyli. tj. sekcji geograficznej i przyrodniczej Stowarzyszenia nauczycielstwa polskiego.

Uczestnicy zjazdu zwiedzili wystawę „Uranię“ przy ul. Brackiej, gdzie w dużej sali wystawowej dokonano zdjęcia fotograficznego, którego reprodukcję tutaj zamieszczamy. Widać tam kompletne prezydium zjazdu.

Zasłużony działacz narodowy: Śp. Władysław Wąsowicz w Warszawie.

Od lewej ku prawej stoją pp.: Zdzisław Rudzki, Sławomir Miklaszewski, Helena Poniatowska, Antoni Sujkowski (prezes zjazdu), Mikołaj Wisznicki, Paweł Sosnowski (prezes Stowarzyszenia nauczycielstwa polskiego), prof. Wiśniowski (gość ze Lwowa) i Kazimierz Kulwiec; dalej siedzą pp.: Miklaszewski, Teodora Męczkowska i Stefan Łagowski.

Skandaliczna afera we Lwowie.

Ogromną sensację wywołała we Lwowie w ubiegłym tygodniu wieść o tajemniczym zniknięciu znanej szeroko na tamtejszym bruku Maurycego hr. Wodzickiego, zwłaszcza, że z ucieczką tą łączono pogłoski o olbrzymich długach hrabiego Wodzickiego a nawet o fałszerstwie waksli. Czy i o

ile są owe pogłoski prawdziwe, trudno zbadać, rodzina bowiem wszelkimi siłami starała się zaraz po pojawieniu się tych skandalicznych wieści całą sprawę zatuzować. Faktem jest tylko, że hr. Munio — tak go we Lwowie powszechnie nazywano — znajdował się od dłuższego czasu w najfatalniejszych stosunkach materialnych, a życie prowadził lekkomyślne, nad stan, oparte głównie na kredycie.

Hr. Maurycy Wodzicki obracał się w sferach „złotej młodzieży“ i należał do wybitnych i typowych jej przedstawicieli. Przystojny, pięknej bu-

Zjazd polskiego nauczycielstwa w Warszawie: W sali wystawowej „Uranię“, prezydium pierwszego zjazdu pedagogicznego.

dowy ciała, szatyn, o ciemnych głębokich oczach, z wąsikami fantastycznie do góry podkreślonym, układny, o eleganckich manierach, miał wszelkie warunki zajęcia wśród niej pierwszego miejsca. A piękny „Munio“ lubiał i umiał żyć wystawnie.

Skandaliczna afera we Lwowie: Stanisław Brandowski.

Żadna libacya, żadna uczta szampańska, zebranie wesołego kółka „złotej młodzieży“ nie odbyło się bez niego. On był duszą wszystkiego, on, ten wesoły birbant, rzucający na wszystkie strony pieniądze, jakby ich miał niewyczerpane źródła.

A pieniędzy tych miał on coraz mniej. Strawszy na spekulacjach nafiarskich resztki swej kasy, oraz posag żony — z domu panny Mar-

kowskiej — musiał się oprzeć na kredycie. Tymczasem kredyt stawał się coraz trudniejszym, coraz droższym. Ratowali go żydzi z „czarnej giełdy“, pajaki lichwiarskie najgorszego gatunku, co gdy raz w sieci swe pochwyca człowieka, to go nie wypuszczają, dopóki zeń ostatniej kropli krwi nie wyssają. Brnął i hr. Munio coraz dalej i dalej, boć był człowiekiem niesłychanie lekkomyślnym, bez kszty siły woli.

W ostatnich czasach hr. Wodzicki zaczął robić starania poważnej natury, naprzód o dzierżawę dóbr, następnie o posadę biurową. I kto wie, czy gdyby ten poryw hr. Wodzickiego był uwieczniony pomyslnym skutkiem, czy nie byłoby go to uchroniło przed moralną ruiną. Niestety, starania hr. Wodzickiego wzięły fatalny obrót. Oto wszedł on w stosunki z niejakim Stanisławem Brandowskim, dziennikarzem najgorszej sławy, oraz kilku innymi ludźmi tego pokroju, którzy wciągnęli go do spółki udziałowej, zorganizowanej celem wydawnictwa tygodnika „Herold Polski“, a chcąc wyzskać stosunki hr. W., zrobili go prezesem rady nadzorczej. A kiedy następnie to samo konsorcjum powzięło myśl wydawnictwa dziennika centowego p. t. „Goniec Polski“ i tam hr. Wodzicki został prezesem rady nadzorczej.

A jednak mimo pojawienia się na murach Lwowa afiszów zapowiadających lada dzień pojawienie się „Gońca“, stosunki finansowe hr. Wodzickiego nie poprawiały się wcale, lecz przeciwnie stawały się coraz gorsze.

Coraz trudniej było o gotówkę, a potrzeby rosły. Podpis samego hr. Munia już nie wystarczał, trzeba go było wzmacniać podpisami innych osób. Ludzie dziś jednak niechętnie weksle podpisują i starania hr. Wodzickiego o zdobycie dobrego podpisu okazały się bezskutecznymi. A jednak pieniądze się znalazły...

Przed paru tygodniami, piękny „Munio“ znikł ze Lwowa. Dokąd wyjechał — niewiedzano. Mówią o Rosyi, o San Remo, nawet o Afryce, gdzie miał dostać korzystną posadę. Wyjazd ten jednak, a raczej ucieczka, wywołał małą naprzód a potem wielką sensację, bo równocześnie poczęły po Lwowie krążyć wieści o będących tam w obiegu wekslach lichwiarskich hr. W., żyrowanych przez, roz-

maite osoby, które z hr. W. nie ntrzymywały żadnych stosunków i nigdy mu swych podpisów nie udzielały. Wszystko to jednak są — jak dotąd — pogłoski tylko. Policya lwowska sprawą tą się zajmnje, ale w zupełnej tajemnicy i wszelkich wyjaśnień odmawia.

Skandaliczna afera we Lwowie: Maurycy hr. Wodzicki.

Władca dalekiego wschodu.

Na tronie perskim zasiadł Mohamed Ali Mirza, po Muzzafer-ed Dinie. Co jest w tym wypadku ciekawe, że wbrew prawu muzułmańskiemu został panującym nie najstarszy członek rodziny szacha, lecz jeden z jego synów.

O nowym szachu wiadomo tylko tyle, że był ulubionym synem swego ojca i że doskonale rządził, jako gubernator prowincyi Adżej ber-dżina. Teraz zaś, gdy parlament perski funkcjonuje, Mohamed Mirza-Ali może okazać się postępowym władcą, do czego okazywał podobno skłonność, podczas zarządu powierzoną mu prowincją.

W dzisiejszym numerze umieszczona fotografia nowego władcy Persyi wskazuje, że jest to mężczyzna w sile wieku o typie wcale nie aryjskim, chociaż Persowie należą do rasy arwjskiej. Zresztą, jeżeli będzie lubił odwiedzać Europę, to go prawdopodobnie poznamy w Galicyi.

Goście lwowscy w Warszawie.

Drużyna śpiewacza studentów politechniki lwowskiej wybrała się na wycieczkę do Warszawy, żeby wziąć udział w świetnym koncercie warszawskiego Stowarzyszenia techników. Wycieczka odbyła się według programu i powiodła się w zupełności. Koncert miał powodzenie ogromne, a na wieczornicę w salonach Stowarzyszenia techników przybyło z góry 400 osób. Dzielną młodzież lwowska uraczyła obecnych wieńcem swojskich, sercu miłych melodyj. Chór to świetnie zestrojony, który pod wodzą p. Bronisława Wolfstala pracuje z zapalem, by móż powiedzieć o sobie w ognistej pieśni: „Nie masz to wiary, jak w naszym znaku!“ To też gorące, entuzjastyczne zgotowano im przyjęcie. Po tańcach w czasie wieczery posypały się jak z rogu obfitości mowy na cześć gości lwowskich, poczem znowu zabrzmiała ich pieśń w podzięce.

Uczestnicy wycieczki, jako studenci politechniki, zwiedzali w Królestwie przedewszystkiem interesujące ich urządzenia techniczne, a w szczególności fabryki znaczniejsze w Warszawie, Żyrardowie i Częstochowie. Z wielkiem zajęciem oglądali goście prowadzone mimo zimy roboty około budowy trzeciego mostu na Wiśle w Warszawie. Właśnie fotografia załączona przedstawia studentów lwowskich przy kesonie nr. 3 na środku rzeki.

Władca dalekiego Wschodu: Szach perski Mohamed Ali Mirza.

NA WULKANIE

Powieść ARTURA GRUSZECKIEGO na tle ostatnich rozgłośnych wypadków w Królestwie Polskiem.

6

Ciąg dalszy.

— Ależ Wandziu — uśmiechał się z przymusem — łudzisz się... przyjechałem w interesie sumy hipotecznej.

— Czy pan również? — wzdrygnęła swemi pięknymi, ciemnymi oczyma.

— To tajemnica brata pańskiego — odpowiedział lekko zmieszany.

— Zresztą powiem ci później — rzekł brat łagodnie, — na razie nie mogę.

— A moją pomoc odrzucasz? — spytała tonem żalu.

— Może i skorzystam — i nagle do stangreta zawołał: — stój! Wsiądźmy Kola... a ty Wandzia, gdzie będziesz?

— W naszym zwykłym zajezdzie... wezmę numer dla ciebie.

— Dla mnie?

— Na sprawunki i na to — wskazała oczyma na paczkę w pledzie.

— Prawda... weź numer.

Gdy powóz zniknął na zakręcie ulicy, Władysław przyspieszył kroku i wskazując na dom murywany, zasłonięty od ulicy kilkoma drzewami, szepnął:

— Tam kasa.

Bardzo starannie przypatrywali się budynkowi, zwolniwszy kroku. Od strony ulicy dom miał sześć okien okratowanych i drzwi wejściowe wraz ze sienią, dzielącą dom na dwie części. Z prawej strony była kancelarya i kasa powiatowa, z lewej biura naczelnika powiatu.

— Wejźmy — szepnął Bal.

Przez furtkę sztachetową dostali się przed dom. Szydłwach, który przechadzał się od drzwi wejściowych po pod okna kasy, spojrzął na nich obojętnym, znudzonym okiem, nie przerywając machinalnych kroków.

Drzwi pierwsze były okute, a otwory w od drzwiach świadczyły, że opatrywano je sztabami. Również drzwi wejściowe od sieni do kasy były okute blachą i opatrzone wielkim zamkiem.

Bal wszedł do biura, w którym mimo otwartych okien czuć było słodkawo-kwaśny zapach bntwiejących papierów i zepsanego dymu tytoniowego.

Przy dwóch, oddzielnych stołach pod dwoma oknami, siedziało dwóch znudzonych urzędników. Jeden z nich, niski szatyn z krótką brodą, spojrzął na przybyłych małemi, wśdrującemi oczkami i na powitanie mruknął coś niewyraźnie.

— Chciałbym się dowiedzieć, czy podatki Landwerowa są już zapłacone? — spytał Bal grzecznie.

— *Eto nie moje dzieło* — odpowiedziano mu szorstko i dopiero na prośbę objaśniono Bala, gdzie należy iść po informację.

Bal spostrzegł, że drzwi z pokoju do kasy właściwej są również okute blachą, pragnąc więc rozjeżdżać się w kasie, poprosił urzędnika o rozmianę stu rubli, częstując go papierosem, na co otrzy-

mał odpowiedź, aby sam spytał kasyera. Tęgo pragnął, zostawiwszy więc Kola przy urzędniku, sam poszedł do kasy. Został tam szczupłego, mocno szpakowatego urzędnika, który na szelest kroków zwrócił ku drzwiom swą poźółtkłą twarz i gładząc cienkimi palcami długie faworyty, patrzył na wchodzącego tępym, złośliwym wzrokiem.

Gdy posłyszał od Bala prośbę o rozmienienie stu rubli, odrzekł drwiąco, że tu nie jest kantor wymiany i dopiero na powtórna prośbę, mrużąc coś gniewnie podszedł do kasy wertheimowskiej, obmurowanej i sprawdzivszy banknot wyliczył złote monety.

Gdy wyszli na ulicę rzekł Bal z odcieniem zniechęcenia.

— Trudniej będzie, aniżeli przypuszczałem... ten szyldwach, mocne drzwi, wewnętrzne okiennice, kraty, kasa wmurowana...

— Zbadajmy sąsiedztwo — zachęcał Kola.

Zajrzeli na tyły domu i spostrzegli budkę strażniczą przy rogu domu. Zatem w nocy pilnuje budynku dwóch żołnierzy.

Po drugiej stronie ulicy naprzeciw kasy wznosiły się domy mieszkalne, tylko bliżej rynku był szynk, przed którym na razie stały wozy chłopskie.

Właściwy targ na rynku, okolonym brukowanym chodnikiem, sklepami i kramikami, już o tej porze skończył się. Stały tylko wozy, zaprzężone w znudzone konie, ze zwieszonymi łbami. Na wozach siedziały dzieci, czasem baby, wyglądające ojców i mężów. Szynki roily się od gości, a sklep monopolowy był w obłożeniu. W najładniejszej kamienicy, którą szczylił się rynek, mieszkał naczelnik powiatu, który z cygarem w ustach stał w tej chwili na balkonie, patrząc z łaskawym uśmiechem po dobrym obiedzie na podwładny mu ludek zabawiający się na rynku.

— Kola, widzisz tego satrapę? — wskazał na naczelnika w mundurze.

— Ileż błogości w tej ospalej, sfałdowanej twarzy, pyszny okaz — śmiał się wesoło — i wyobraź sobie, jaką będzie miał minę, gdy uda się nasza wyprawa.

Bal spojrzął bacznie na Kola, usłyszawszy „nasza wyprawa“, uśmiechnął się i na razie nie podnosił tej zmiany w zapatrywaniu kolegi.

— Pójdzie w senatory — kończył ze śmiechem.

Widok dwóch panów, ubranych elegancko, którzy idąc koło balkonu nie złożyli pokłonu, zaniepokoił naczelnika i zaciekawil. Pierwszą jego myślą było wysłać strażnika, aby wybałał przybyłych, ale trawienie smacznego obiadu było tak przyjemne, cygaro tak suche i dobre, że machnął ręką z pomrukiem: „czort z nimi“.

Innego jednak zdania była jego córka, panna na wydaniu, nudząca się w miasteczku. Stała właśnie przy oknie, a widząc śmiejących się Władysława i Kola, jak jej się zdawało drwiących z niej, zmarszczyła wąskie czoło i zawołała do naczelnika:

— *Papasza!* Dlaczego ci dwaj nie pozdrowilił ciebie?

— Ot, przejezdni... nie wiedzą...

— Ależ oni naśmiewali się z ciebie z lekceważeniem — upomniała ojca karcącym tonem.

— Czyż tak? — nachmurzył się.

— Ja na twem miejscu aresztowałabym ich... to pewno rewolucyoniści.

— Hm... i to możliwe, ta swułocz włóczy się teraz... no, nie w moim powiecie sztuka — a spostrzegłszy przechodzącego strażnika, krzyknął:

— Wańka! Sam tu!

Pod zawołaniem zatrząsły się nogi i tak się splątały z gorliwego pośpiechu, iż omal nie upadł. Trwało to kilka sekund i szybko pobiegł na górę. W pokoju stanął wyprostowany naczelnik:

— Widziałeś dwóch obcych panów?

— *Nie kak niet.*

— Ach, ty sukinsyn, od czego ty strażnikiem, czy *nie zasłżyłeś* na wypędzenie?

— *Tak toczno, wasze wysokorodie.*

— Obydwaj młodzi, porządnie ubrani... hej! Nadia! — zawołał na córkę, — a gdzie oni poszli?

Podeszła do ojca Nadia, niska, tęga i patrząc surowo na strażnika swemi błado niebieskimi, wodnistemi oczyma, mówiła tonem rozkazu:

— Pójdiesz do sklepu żelaznego Bergsona, tam wstępował, dowiesz się, kto oni. Gdyby nie wiedziano, idź ulicą Petersburską w kierunku Moskowskiej Płoszczadi i rozpytaj się.

Ojciec z niekłamaniem podziwieniem zawołał uradowany:

— Tobie Nadia być naczelnikiem wydziału żandarmskiego, ot masz ty główkę!

Nadia obojętnie wysłuchała pochwały i rzekła tonem urzędowym:

— Czy *papasza* każe ich tu sprowadzić?

— Ot, byłbym i zapomiał... Tak, słuchaj Wańka... zapytasz ich o paszporty, niema u nich, tak do aresztu z nimi, a mają paszporty, tak ich puść.

— Paścić! — uśmiechnęła się ironicznie — zastanów się *papasza*, czy taki Wańka — spojrzęła pogardliwie na wyprężonego strażnika — pozna paszport fałszywy i zgodność opisu z osobą?

— Nu, twoja racya, twój rozum... Zrozumiałeś, durniu, paszporty zabierz i przynieś tutaj.

— *Fanuś, wasze wysokorodie.*

— *Nu, tak stupaj!*

Istotnie Bal i Kola zaszli do sklepu z żelazem, aby ocenić jego zamożność w razie zapotrzebowania jakich narzędzi i szli do zajazdu przy ulicy Łomżyńskiej, przechrzczone w urzędowym języku na Petersburską.

— Wiesz Kola, trzeba by jednak zająć do adwokata i rozpytać się ogólnie o Landwerowo.

— Po co te komedye? — rzekł z niesmakiem.

— Za małe miasteczko, aby nas nie zauważono... mogą śledzić, dopytywać się, i... ostrożność nie zawadzi.

— Ależ ja nie mam pojęcia o Landwerowie.

— I ja nie wiele wiem. To jedno, że właściciel na prawo i lewo zaciąga długi, mógł więc u którego z naszych znajomych zaciągnąć pożyczkę.

— Więc nie zwlekajmy — westchnął Kola, myśląc o niecierpliwości Wandy.

Adwokat szczupły, szpakowaty blondyn, był w dniu targowym bardzo zajęty, ze względu jednak na wygląd nowoprzybyłych, przyjął ich zaraz mimo czekających swej kolei chłopów i żydów.

— Przyjechaliśmy z Warszawy — zaczął Władysław, po załatwieniu formalności wstępnych — w sprawie Landwerowa...

— A, wiem już, wiem, — zawołał adwokat, pocierając łysinę i nerwowym ruchem wziął akta złożone w szarej tekturze z napisem Landwerowo. Przerzucił kilka kartek i nie podnosząc oczu mówił: — To sprawa z firmą bankierską — wymienił nazwisko.

— Tak jest — potwierdził ucieszony Władysław — prócz tego idzie o dług prywatny.

— Rabinowicza — przerwał adwokat.

— Właśnie... otóż prosiłbym pana mecenaso o wyjaśnienie, czy przy licytacji te długi.

— Spadną — dodał adwokat niecierpliwie — możecie panowie uspokoić swych mocodawców, że na razie licytacja nie dojdzie do skutku... Czy mogą czem więcej panom służyć?

— Dziękujemy — rzekł Władysław, składając honorarium adwokatowi.

Gdy byli na ulicy, uśmiechnął się Kola, mówiąc:

— Poszczyście ci się.

— Gdyby i reszta — westchnął Władysław.

— Gdzież nasz zajazd? — spytał Kola.

— Ten dom narożny.

Wkrótce weszli do wielkiej wjazdowej sieni i natychmiast dwaj faktorzy narzucili się im natarczywie ze swemi usługami.

Władysław odrzucił dość szorstko ich propozycje, a na wszczyt hałas otworzyły się boczne drzwi i wychyliła się główka Wandy.

— Nareszcie jesteście panowie — zawołała ucieszona, — czy załatwiście wasze sprawy?

— Daleko do końca — zaśmiał się brat — mamy odbyć konferencję.

Zaledwie weszli do pokoju, gdy odezwał się ostre pukanie do drzwi i wszedł strażnik z miną surowego władcy.

— Wasze pasporty? — zwrócił się do dwóch mężczyzn.

Bal i Kola podali swoje, a strażnik zwrócił się do Wandy:

— Nu, a wasz?

— Ta pani tntejsza, pasportu niema — objaśnił brat.

— *Ja was nie spraszuję* — rzekł z dumną obojętnością — *wasz pasport?* postąpił krok ku Wandzie.

Wówczas Władysław ostro zadzwonił, a zwracając się do wchodzącego gospodarza dodał:

— Zechciej pan wytłumaczyć strażnikowi, że ta pani jest siostrą pani Żegielskiej i pasportu nie potrzebuje.

— Panie strażnik — zaczął żyd gospodarz — przecież i pan zna tę panią i ja... ona nasza, z naszego powiatu, to od pana Żegielskiego, czy pan go nie zna?

— *Matczy jurej, eto nie twoje dzieło* — krzyknął strażnik groźnie.

— Jakto nie moje dzieło? — zawołał gospodarz — *ja huziujin hotelu*. Ja odpowiadam za gości! — i podszedłszy do drzwi, zawołał do czekającego parobka: Nu stangret od pana Żegielskiego, chodźcie tutaj — powiedzcie sami, kto ta pani?

— Nasza panienska ze dworu.

— Nu, panie strażnik, czyja prawda?

Widok stangreta w liberyi stropił trochę urzędową osobę, zaczął więc już łagodniej:

— *Eto żeńszczina, prawda, no wsio takie pasport nužen.*

— *Czy u was jest prikaz?* — spytał Kola ostro.

— *Nu, prikaza niet, a wsio taki pasport...*

— Panie strażnik — wmieszał się gospodarz — chodź pan na słówko... ja odpowiadam za tę panią, ona nie wyjedzie, póki pan nie wróci... chodź pan.

Już strażnik zwrócił się ku drzwiom, gdy Władysław zawołał:

— Proszę o nasze pasporty... dziś wyjeżdżamy.

— *Pasporty nužno predjavit gaspadinu naczalniku.*

— *Wy nie w prawie* — zaczął Kola.

— *Nie rozsuzdżat gaworiu!* — krzyknął strażnik — *a nie, to w arrest.*

— Niech się panowie nie boją -- uspokajaj gospodarz — on przyniesie, już ja się postaram o to.

— Przyniesie jutro, — rzekł podrażniony Władysław — a ja dziś wyjeżdżam. Strażnik niema prawa zabierać pasportów do siebie. Oddaj pan zaraz! — postąpił ku niemu.

— *Prikaz pravitelstwa, poniali?* — zawołał strażnik z miną srogą — *uwidim nie użeli wy socylist, rewolucyoner ili kak zowul etich sukin sy now.*

— Chodźmy do naczelnika — zaproponował Kola.

Matczy jurej, eto nie twoje dzieło...

— *Nie lża, gaspadin naczalnik nie prynimajet postoronny-h lic.*

— To jednak jest nadużycie — wybuchnęła Wanda — prosty gwałt.

— *Matczut i nie rozsuzdżat... eto prikaz pravitelstwa.*

Wyszedł wraz z gospodarzem, który zjawił się wkrótce w pokoju z miną zakłopotaną.

— Myślałem, że odda pasporty, ale to przykaz samego naczelnika... Ooi teraz tak się boją, że każdy obcy to dla nich rewolucyoner, a ja znam, że panowie porządni ludzie, nie żadni socjaliści.

— Kiedyż przyniesie? — spytał Władysław.

— Może za godzinę, może za dwie, kto ich wie — westchnął — teraz takie ciężkie czasy.

Kola rozmawiał z Wandą, żartując z przygody.

— Wrócimy wcześniej do domu, a jutro odbierzecie pasporty — rzekła Wanda.

— Tak nie idzie, wielmożna panienko — zwrócił się żyd do Wandy — państwo musicie tu czekać, ja dałem porękę strażnikowi, że nie wyjedziecie. I po co jechać, żeby złapał inuy strażnik? na co to? Tu państwu będzie wygodnie, może dla wielmożnej panienki dać inną stancję, u mnie

jest, czy mam otworzyć? — wskazał na przyległy pokój.

— Zobaczmy później, — rzekł Władysław, a widząc, że gospodarz chce rozprawiać, dodał — do widzenia panna.

Po jego wyjściu zwrócił się do milczących:

— A to awantura!... Ja muszę iść — spojrział w oczy Koli — ty zostań z Wandą... aby nie zwracać uwagi.

— Idź Władku, a my przejdziemy się po mieście. Te rzeczy — wskazała na pled — najlepiej oddać stangretowi do powozu, znam go, to bezpieczny człowiek.

Strażnik Wańka, dumny ze swej służbistości, szedł miarowym krokiem do naczelnika i wyprostowany zameldował o rezultacie, podając wzięte pasporty. Zamilczał jednak o Wandzie, obawiał się bowiem, że naczelnik domyśli się brzęczącej łagodności w sprawie jej pasportu.

Naczelnik nałożył okulary, odczytał obojętnie pasport Balkowskiego, lecz gdy dojrzał nazwisko Czerniejewa na drugim pasporcie, nachmurzył się i zawołał gniewnie:

— Nadia!

Nie mówiąc nic do nadchodzącej córki, podał z odcieniem grozy pasport Koli i swe wielkie, okrągłe, niebieskawe oczy utkwili w rozlaną twarz córki.

Spostrzegła to spojrzenie i składając pasport mówiła obojętnie:

— Nu, Czerniejew, wielka historia.

— Czy ty z rozumu obrana? — zawołał ojciec gniewnie — toż syn gubernatora wojennego, rozumiesz?

— *Papusza*, ty spełniłeś swój obowiązek.

— Obowiązek?! — przedrwiwał z gorzkim uśmiechem — ach, *dar-na*, pomyśl tylko, on się postarzył ojen, ten pójdzie do generałgubernatora z dokładem... i co ja nieszczęsnym zrobiłem, a wszystko przez ciebie.

— Głupstwo — wzruszyła ramionami — jako naczelnik byłeś w prawie.

— Zwaryowałaś, czy co, — zapierzyl się z gniewu — co innego jakis tam Polaczek, czort go bierz, kpię sobie ze skargi... ale nasz?! ale ruski?! i do tego syn takiej osoby!... Żeby chociaż ten dureń Wańka był grzeczny.

Nie czekając odpowiedzi poszedł do przedpokoju i kazał szczegółowo powtórzyć sobie sprawę odebrania pasportów.

Strażnik, dumny ze swej działalności, przesadził nawet cokolwiek w opowieści o swej bezwzględności w spełnieniu rozkazu, a w zamian otrzymał bardzo ostrą nagane, przeplataną klątwami.

— To ty, skatina, nie słyszałeś, że zawsze polecam grzeczne obchodzenie, ach, *swłocz* przekłeta, warto ci dać bary, sto nahajów za mało, nie pokazuj mi się na oczy sukinynie — i dalej grzmiał gniewny głos naczelnika, a struchlały Wańka stał wyprężony, nie rozumiejąc zgoła w czem zawinił.

ka stał wyprężony, nie rozumiejąc zgoła w czem zawinił.

Zasapany wrócił naczelnik z przedpokoju i z pasją rzucił pasporty na stół.

— Nawarzyłaś piwa, to i pij! — zawołał do córki — a gdybyś wiedziała, jak ten dureń Wańka zachowywał się!

— Ani wy *papusza*, ani ja nie odpowiadamy za chamstwo strażnika... Odeszle się pasporty, przeprosi się i koniec.

— Nu, tak się to i mówi... poszle Wańkę, tak gorzej będzie... tu trzeba politycznie, grzecznie... ot po enropejsku — kończył naczelnik, uważając ostatnie słowo za wykwinnt dobrego tonu.

— A gdyby tak posłać Wasyla Wasyliewicza — poradziła Nadia, mając na myśli podwładnego ojca.

— Nu, nie zła myśl — i natychmiast posłał Wańkę po Wasyla Wasyliewicza.

— Ot, wam sprawa nieszczególna, — odezwał się do wchodzącego — ten dureń Wańka źle pojął służbę swoją. Zabrał pasporty ludziom porządym.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Przyjaciółka Polski.

My Polacy mamy mało przyjaciół. Francuzi nawet, którzy niegdyś tyle sympatii nam okazali, dziś odwrócili się od nas dla przyjaźni z kimś innym, a cóż dopiero mówić o Niemcach, których hasłem wobec Polaków jest: *aus otten!* Z tem większą tedy wdzięcznością rejestruje się fak-

Przyjaciółka Polski: Śp. baronowa Burdett-Coutts, par angielski.

ty sympatii, jaką nam okazują jednostki z postronnych narodów, np. Anglików, którzy nie z interesu, ale z etycznego poczucia sprawiedliwości, biorą stronę ucisnionych i nie słowy tylko, ale czynami umieją je zadokumentować.

Do takich właśnie wyjątkowych osobistości, które ujmowały się za nami i dawały nam dowody swej głębokiej sympatii, należy zaliczyć niedawno temu zmarłą Angielkę, baronową Burdett Coutts,

wielką filantropkę, która przeniosła się do wieczności licząc lat 92, a której podobiznę podajemy obok.

Onego czasu — tj. po roku 63-cim, gdy nikt nam ręki nie chciał podać, właśnie w Anglii znalazło się grono osób, które nieszczęśliwym wychodźcom starało się ulżyć losu. Wśród nich zmarła baronowa Burdett Coutts zajmowała jedno z miejsc pierwszych.

Ile razy zdarzyło się brać w obronę słabych i ucisnionych — ona była pierwszą. Ona to podczas wojny rosyjsko tureckiej przynosiła pierwszą pomoc rannym, ona też po tej wojnie przyczyniła się najwięcej do załagodzenia ran zadanych ludności bułgarskiej, zarówno przez wojska tureckie, jak i sprzymierzone z Bułgarią rosyjskie.

Już po 63 cim roku jej wielkie współczucie dla sprawy polskiej było ogólnie znanem, dopiero jednak w r. 1887, po pruskich rękach, okazało się w całej pełni, o czem najlepiej wiedzą Polacy, których niestety los wyrzucił aż tak daleko, bo do stolicy Anglii.

Wogóle była to kobieta niesłychanie dobroczynna, utworzyła mnóstwo stypendyów dla uczącej się młodzieży, zakładała przytułki i dla robotników i dla podupadłej szlachty, biednym Irlandczykom pomagała tam, gdzie rybołówstwo dla nich stanowiło kwestyę bytu itp.

Jej działalność nie została nieznaną: nawet sułtan turecki dał jej świetną wstęgę orderu „Medjidzie“, a królowa Wiktorya podniosła ją do godności „parowskiej“, tj. porównała ją z pierwszymi lordami państwa. A więc była ona jedną z tych czterech dam angielskich, równe z nią prawo posiadających, a które brały udział w takich uroczystościach, jak otwarcie sesji Izby Lordów, lub koronacja króla Edwarda.

Była śp. Burdett-Coutts osobą z natury wesolą, lubiła młodzież i pragnęła ją widzieć gdy się bawi. Dlatego też bała polskie w Londynie, gdy brała nad nimi protektorat. świetnie się udawały. Naturalnie dochód z tych balów był obracany na cele bardzo ubogiej kolonii polskiej w Londynie.

Zgon byłej królowej.

Maryja, królowa Hanoweru, która zmarła w tych dniach w Gmunden w Austrii górnej, była żoną zmarłego jeszcze w r. 1878 króla hanowerskiego Jerzego V. Przyszła na świat w kwietniu

r. 1818, jako córka Józefa księcia sasko-altenburskiego. Za mąż wyszła w r. 1843. Nieboszczka, której portret dziś zamieszczamy, była matką głowy domu brunświcko-lüneburskiego, Ernesta Augusta, księcia królestw Wielkiej Brytanii i Irlandyi, księcia kumberlandzkiego i brunświckiego, spadkobiercy tronu hanowerskiego, którego sprawa sukcesyjna stała się w ostatnich czasach znowu

Zgon byłej królowej: Maryja eks-królowa, hanowerska.

aktualną z powodu śmierci ostatniego regenta Brunświku (o czem pisaliśmy niedawno na tem miejscu). Książę Ernest August narodzony w 1845, poślubił w 1878 w Kopenhadze księżnę Thyre duńską. Jest on właścicielem 42 pułku piechoty w Austrii i generałem „a la suite“ armii angielskiej. Jak wiadomo i jego syn ks. Jerzy Wilhelm służy w armii austriackiej. Królestwo hanowerskie wcielono do Prus we wrześniu r. 1866, przeciwko czemu protestowali zarówno król Jerzy V. w trzy dni po utracie korony, jak i syn jego ks. Ernest w 1878 po śmierci ojca. Świeżo zmarła królowa Maryja pozostawiła dwie córki, z których starsza, księżna Fryderyka nr. w 1848, wyszła w Windsor

Uroczystość w szkółce wiejskiej: »Boże drzewko« dla dziatwy szkolnej w Kimirzu.

Castle w 1880 za Alfonsa hr. de Pawel Rammingen, o rok młodsza od niej księżna Mary jest niezamężna.

Uroczystość w szkółce wiejskiej.

Właściciele wsi Kimirza, państwo Stanisławostwo Wybranowscy mają zwyczaj urządzać co rok w miejscowej szkole uroczystość „Bożego drzew-

Zgromadzenia — Sióstr i Braci — liczą już czternaście domów, a mianowicie: w Krakowie 4, dalej w Zakopanem, w Tarnowie, w Jarosławiu, w Brusiem, w Sokalu i we Lwowie.

We Lwowie i w Krakowie głównym zadaniem Braci jest opieka nad ludźmi bezdomnymi, którzy w Przytuliskach, przez odnośne magistraty utrzymywanych, otrzymują chwilowe schronienie. Odnosi się to samo tak do kobiet, jak i do mężczyzn.

Pierwsza z reprodukcji, jaką podajemy w dzisiejszym numerze naszego pisma, przedstawia właśnie tych chłopców, zgromadzonych w kaplicy zakładowej przy nauce śpiewu. Za filharmonią siedzi Brat Ludwik, obecny przełożony krakowskiego domu, po prawej zaś ręce dozorca, oraz nanczyciel śpiewu, p. Wachsmann, obok niego nanczyciel a po lewej stronie sekretarz Zakładu, p. Antoni Zglinicki.

Przytulisko Brata Alberta: Widok frontowego gmachu.

ka“ dla dziatwy. Urządzono doroczny ten obchód również i w tym roku. A właśnie załączone tu zdjęcie fotograficzne wyobraża miłą scenę z tej uroczystości w szkółce wiejskiej.

Przy bogato przystrojonem i rzeźbiście oświetlonem drzewku odśpiewała dziatwa kolendy, poczem jedna z uczenic imieniem zgromadzonych wychowanków szkoły kimirskiej podziękowała za przyjemną niespodziankę oraz za iście rodzicielską opiekę, jaką pp. Wybranowscy otaczają całą gminę.

Po rozdaniu podarków nastąpiło staropolskim zwyczajem łamanie się opłatkiem i wzajemne składanie życzeń świątecznych. Przy tej okazji dziedzic zwrócił się do licznie zgromadzonych przedstawicieli gminy i miejscowego Kółka rolniczego (związanego w Kimirzu właśnie z inicjatywy p. Wybranowskiego) i w serdecznych słowach zachęcał wszystkich do pracy wytrwałej i braterskiej miłości.

Przytulisko Brata Alberta.

Zakony Franciszkańskie rozszerzyły się po świecie katolickim ogromnie, naturalnie tam, gdzie nie stawiano im przeszkód w ich rozwoju. Tak jest np. u nas w Austrii, a specjalnie w Galicyi. Tutaj założył Brat Albert (w świecie Adam Chmielowski) znakomity niegdyś malarz, nową gałąź Franciszkanów pod nazwą: „Braci III go Zakonu Św. Franciszka, posługujących ubogim“. Stało się to w r. 1891. Następnie tenże Brat Albert założył analogiczne Zgromadzenie kobiece. Dziś, po tych niewielu latach, oba

Najważniejszą jednak działalnością Braci jest ich opieka nad zaniechaną dziatwą, która albo przez Magistrat, albo przez władze policyjne bywa do Przytuliska dostawiana. Ten nadzwyczajny dozór, ta opieka, jakiej tam dzieci doznają, godne są wysokiego uznania. Naprzód otrzymują tam dzieci wykształcenie w zakresie czterech klas szkół normalnych, odżywiane są dobrze, ubrane bardzo dobrze, myte są własną ręką jednego z Braci co soboty.

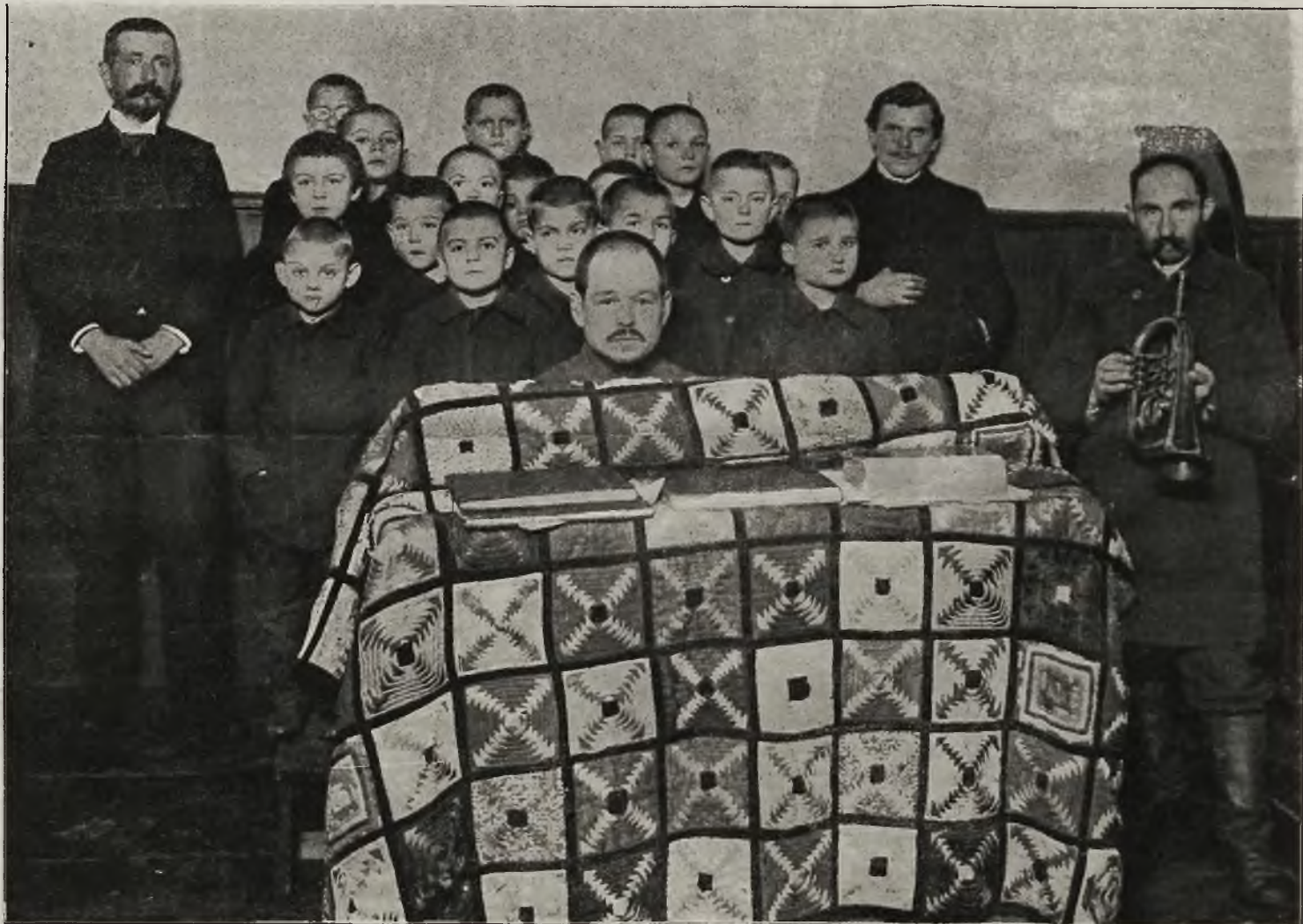

Nowy gabinet bułgarski: Dr. Petkow prezydent ministrów.

Na dwóch innych ilustracjach widzimy: wnętrze warsztatu, gdzie fabrykują się meble gięte, a dalej jedną ze sal, w których ubodzy znajdują na noc przytułek.

Na jednej z dalszych ilustracji widać wnętrze sali gdzie mieszkają ubodzy. Na pierwszym planie widzimy tam niewidomego nazwiskiem Angelo, który brał udział w powstaniu pod Langiewiczem w 1863 roku; po prawej zaś stronie fotografii niejakiego Wolskiego z dużą siwą brodą, który wiele ucierpiał za wiarę, jako unita. Obok niego stoi Brat Władysław, Litwin, opiekun dzieci.

Ubogo jest tam w schronisku Brata Alberta, lecz czysto. Przedewszystkiem Bracia starają się osobom, które pod ich opiekę się dostały wpoić

Przytulisko brata Alberta: Chłopcy w zakładowej kaplicy przy śpiewie.

zasady moralności, porządku i pewnej dyscypliny, bez czego tego rodzaju zbiorowisko ludzi bezdomnych nie dałoby się utrzymać. Wywołuje to czasem pewne scysy — ale wreszcie sprawa się załagadza, bo Bracia, jako doskonali psychologowie, umieją się z każdym porozumieć.

Wreszcie podajemy zewnętrzny widok Przytuliska, gdzie po lewej stronie frontowego budynku mieści się kancelarya, po prawej zaś kuchnia za kładowa.

przez odnośne władze do Przytuliska. Pociąga to za sobą ogromne wydatki dla Braci, którzy co dzień trzy razy ciepłą strawę wydają ubogim. A gdyby nie godna wszelkiego uznania ofiarność naszych wieśniaków w zachodniej Galicyi, którzy ofiarą w naturze, jak zboże, ziemniaki i t. d. popierają Braci, położenie ich byłoby nad wyraz trudne.

Za to też warto widzieć, jak ci wieśniacy, przyjeżdżając do Krakowa, są przez tych Braci

uczynność dla celów społecznego dobra — musi odbić się z korzyścią dla wszystkich. Nie trzeba bowiem zapominać, że robotnikami w tej fabryce mebli są przeważnie ubodzy z Przytuliska...

Dzieci dzieciom: »jasełka« odegrane przez działkę w Miechowie na dochód miejscowej ochronki.

I to należy przytoczyć, że miasto Kraków ze swej strony ofiaruje na to Przytulisko — oprócz domu i wody — 12 000 koron. Kraków jednak jest w tem położeniu, że musi u siebie gościć mnóstwo robotników, którzy powracają z robót w Prusach, czyli, z tak zwanych „Saksów“. Ci wszyscy robotnicy zostają z zasady skierowani

przyjmowani, jaka harmonia panuje między tymi, którzy zbierają, a tymi, którzy dają jałmużnę.

Poparcie ze strony publiczności, mogącej kupować dobre i tanie meble gięte u Braci Tercyary, byłoby niezawodnie bardzo wskazane, jako sposób poparcia ich humanitarnego zakładu. W dzisiejszych, tak ciężkich i trudnych czasach, każda

Nowy gabinet bułgarski: Dr. Dymitr Stanczew, minister spraw zagranicznych.

Nowy gabinet bułgarski.

Książę Ferdynand zmienia często bardzo swoich ministrów. Teraz znów powołał do steru rządu w Bułgarii po Petrowie, D. Petkowa. Nowy pre-

Przytulisko Brata Alberta: Jedna ze sal, w których mieszkają ubodzy.

zydent ministrów oświadczył w Sobranii, że użyje najsurowszych środków, aby nie dopuścić do wykroczeń dalszych ludności bułgarskiej przeciw Grekom, co mogło być powodem bardzo niepożądanych międzynarodowych zatargów (podobizna Petkowa obok)

Drugą najwybitniejszą osobistością po prezydencie ministrów jest Dr. Dymitr Stanczew, któ-

taki zjednał tam sobie podobno znaczne sympatyje. Jakie zajmie stanowisko w sprawie macedońskiej, nie wiadomo. Od tego jednak może zależeć spokój na Bałkanie, a co za tem idzie: w całej wschodniej Europie.

Obydwaj ministrowie — jak zwykle nowowstępujący na wysokie stanowiska urzędnicy, zapewniają, że stosunki Bułgarii do wszystkich państw

Przyszłość okaże, ile w tem prawdy. W każdym razie głos Stanczewa, wielkiego przyjaciela Rosji, będzie miarodajnym w nowym gabinecie bułgarskim.

Dzieci dzieciom.

W Miechowie, mieście powiatowem w ziemi Kieleckiej, istnieje wielce pożyteczna ochronka, pozostająca pod kierunkiem miejscowych Sióstr Miłosierdzia, oraz dwóch zasłużonych kapłanów, ks. Mieszkowski i ks. Zawadzki. Z powodu braku funduszków pożądana ta w mieście instytucja rozwija się bardzo powoli.

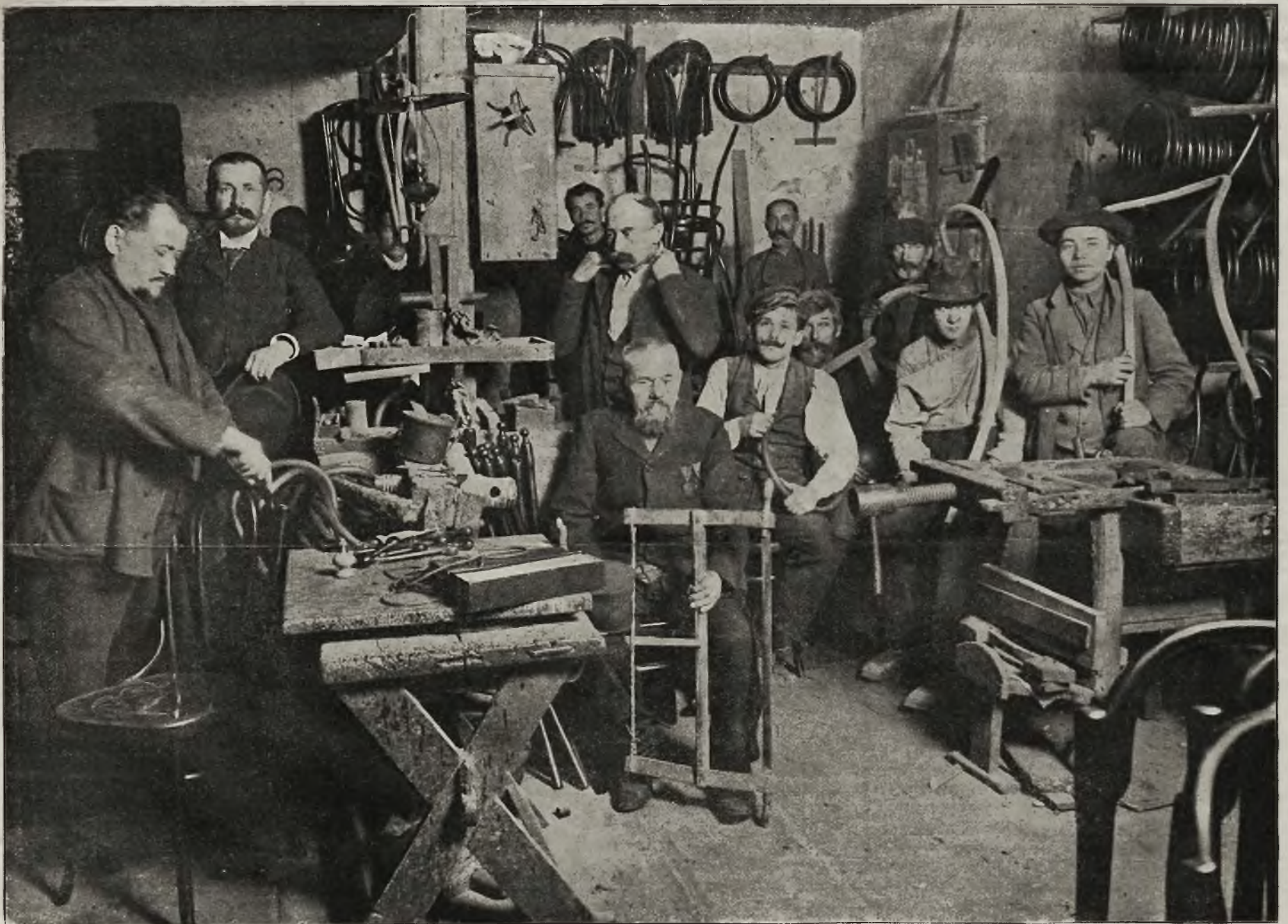
Żeby przyjść z pomocą niezamożnej ochronce, odegrało grono dzieci mieszkańców Miechowa „Jasełka”. Sala teatralna zapełniła się szczerze zaproszonymi gośćmi, którzy podziwiali niezwykle przedstawienie. Dzieci bowiem tak się ról wyczuli, że od początku do końca grano „Jasełka” bez suflera, a grano nie tylko z rzadką u dzieci przytomnością i nmysłu, ale też z przedziwnym od-czuciem i zrozumieniem treści. Zapewne, że publiczności wielkomięskiej nie wydaje się to niczem nadzwyczajnym. Lecz na takiej prowincji, jak w Miechowie, gdzie trudno i o dobrą orkiestrę i o kostyminy, dekoracje, trzeba dużołożyć pracy, a żeby podobne przedsięwzięcie doprowadzić do skutku pomyślnie. Toteż należy wyrazić rzetelne uznanie kierownikom przedstawienia „Jasełek” na cel pożyteczny i imieniem ubogich dziecięciom wykonawcom. Z pośród tych na wyróżnienie zasługują między innymi: panna Mania Piechowska (w roli żony Heroda) oraz panny Górski i St. Piechowska (w rolach wieśniaczek z pod Krakowa) Zresztą wszyscy grali dobrze i zbierali oklaski rzesiste.

Po przedstawieniu w sali teatru miejskiego dokonał p. Radzikowski z Warszawy zdjęć fotograficznych, z których dwa w reprodukcji załączamy obok.

Dzieci dzieciom: »Jasełka« odegrane przez dziecię w Miechowie na dochód miejscowej ochronki.

rego podobiznę także podajemy, minister spraw europejskich, a szczególnie do Austro-Węgier są zagranicznych. Był on przez dłuższy czas agentem znakomite, względem Rumunii serdeczne, a co do dyplomatycznym Bułgarii w Petersburgu i jako Grecy ukształtują się normalnie.

Przytulisko Brata Alberta: Warstat mebli giętych.

— Tak. Czem mogę służyć — odpowiedział do ktor zimno i z pośpiechem.

— Niech pan doktor wybaczy łaskawie, że o śmielam się pana zatrzymać. Jestem dziennikarzem a jako taki, znam wszystkie najznakomitsze osobistości w mieście, więc i nazwisko pańskie do brze mi znane.

— Czemże mogę panu służyć? — spytał doktor ale już bardzo uprzejmie.

— Jestem właściwie reporterem; pan doktor raczy uwzględnić reporterską ciekawość, tak nie zbędną przecież, aby publiczność miała prędkie i dokładne o wszystkim wiadomości. Chciałbym prosić o różne szczegóły dotyczące się tej zranionej kobiety, u której pan doktor był właśnie. Domownicy opowiadają dosyć bałamutnie i z tego materiału nie miałbym żadnego prawie pożytku.

— A to proszę pana potrądzić się ze mną, mogę po drodze coś opowiedzieć, ale zwracam uwagę, że bardzo mało mam czasu.

— Nie będę nadużywał cierpliwości pańskiej i zapytam krótko, jak się ma zraniona?

— Lepiej, nawet znacznie lepiej.

— Czy pan doktor nie dowiedział się, kto jest ta pani i dla czego na nią napadnięto?

— Tego się nie dowiedziałem, bo chora nie może wiele mówić. Gdy odzyskała przytomność, zaczęła szukać czegoś koło siebie i narzekać, że jej się gdzieś podziały jakieś ważne papiery. Opowiadała, że je wypuściła z ręki, broniąc się przed mordercą. Cokolwiek się uspokoiła, gdy jej powiedziano, że urzędnik policyjny, który przybył na pomoc, podjął jakiś portfel i oglądał, ale nie wiadomo, czy go zabrał ze sobą.

— Czy chora wyzdrowieje zupełnie?

— Nie wątpię; jutro przewiozę ją do szpitala. Zdaje się, że to osoba dość zamożna; właścicielka domu ma u siebie w przechowaniu znaczną kwotę jej pieniędzy. Oto wszystko, co panu mogę powiedzieć.

— A czy nie wymieniła nazwiska mordercy?

— Tego nie słyszałem, a nie chciałem jej o to pytać, bo mi właścicielka domu powiedziała, że chora nie chce o tem mówić. Kiedy się jej zapytano, ruszyła ręką na znak przeczenia, a potem dodała:

— Nie pytajcie o to.

Zabroniłem nawet dręczyć ją dalszemi pytaniami; dość będzie na to czasu, gdy wyzdrowieje.

— Najuprzejmiej dziękuję panu doktorowi.

— Żałuję, że muszę pana pożegnać, bo czekają na mnie pacjenci.

— Raz jeszcze dziękuję, moje uszanowanie.

Lekarz pożegnał się z reporterem, a dopiero w drodze przypomniał sobie, że mu ów dziennikarz nie wymienił swego nazwiska, ani też tytułu pisma, w którym pracuje. Nie przypuszczał, że tym dziennikarzem był głośny agent policyjny Neil Stuart.

VI.

Małżeństwo Robbins.

Jocelyn śledził wciąż podejrzanego Anglika z Londynu. Pewnego dnia wieczorem stanął w bramie kamienicy i spoglądał ciekawie w jasno oświetlone okna pierwszego piętra po drugiej stronie ulicy. Widział, jak podejrzanym Anglik siedząc przy biurku, przeglądał w niem szuflady i układał jakieś papiery. Po chwili spostrzegł, że weszła czarna ubrana wysoka kobieta w kapeluszu, zakryta welonem, a więc widocznie były to jakieś odwiedziny.

Ale zaraz po chwili zapuszczono stopy i nie mógł już nic widzieć, co się działo u podejrzanego Anglika.

Postanowił nie ruszać się z miejsca, dopóki owa kobieta nie wyjdzie. Palik jedno cygaro za drugim, dwie godziny czekał cierpliwie i już sądził że mu sił braknie i cierpliwości, gdy wreszcie ukazała się wyczekiwana.

Jocelyn podążał za nią nie spuszczać z niej oka. Z początku szła prosto, a potem puściła się

prędko krętymi uliczkami. Jocelyn był pewien, iż się domyśliła, że ją śledzą i dlatego ucieka.

Jakież było jego zdziwienie, gdy ta czarna dama zwróciła się nagle ku niemu i zatrzymując się rzekła, jakby obrażona:

— Mój panie, to niegodziwie tak prześladować kobietę. Dlaczego pan za mną idzie?

— Dlaczego? — odpowiedział Jocelyn — rzecz jasna, widok pani mię zachwyił.

— Mój panie, to czeze pochlebstwo. Jak można się kimś zachwyić, kogo się nie widziało?

— Nie widziałem twarzy pani pod welonem, ale zachwyiła mię postawa pełna wdzięku, a teraz zachwyca mię głos taki śpiewny, metaliczny.

— Czy to tylko prawda, co pan mówi? — rzekła czarna dama z wielkiem przymileniem.

— O, przysięgam pani!

— Och, mój Boże, — rzekła dama z rozczuleniem i drżąca zwiesiła się na ramieniu Jocelina.

Jocelyn podążył za nią, nie spuszczać z niej oka.

Jocelyn ujął ją w pól z całą galanterią a w tem o nszy jego obil się głos Stuarta:

— A toś się złapał stary wygól!

Jocelyn aż się cofnął ze zdumienia.

— A, niech cię nie znam chłopcze; a toś mię wywiódł w pole! Gdzież u dyabła nabrałeś takiego głosu?

— U bruchomówcy. Ale nie straciłem pieniędzy na naukę?

— Warto złotem płacić za taką naukę. Ale słuchaj chłopcze, mówmy ciszej, żeby nas nie podsłuchano. Pójdziemy pod rękę, jak przyzwoita para małżeńska.

— A więc chodź mężu — rzekł Stuart kobiecym głosem.

— Wiesz co Neil, trzeba nam gdzieś spocząć i spokojnie pomówić ze sobą. Zmęczyłem się do upadłego obserwacją, która trwała kilka godzin i pościgiem za tobą. Do domu mam daleko, dorożki nigdzie tu niema, więc wejdźmy do hotelu „pod krokodylem“ i przenocujmy. Ale czy masz na tyle czasu?

— Właściwie powiedziawszy, to i ja pragnę spoczynku, a do jutra nie będę miał żadnej roboty.

Weszli do owego hotelu „pod krokodylem“, który był raczej podrzędnym zajazdem, zapisali się w księdze jako małżeństwo Robbins i zajęli licho umebłowany pokój. Ktoby był zajrzał do nich, byłby ze zdumieniem spoglądał, jak pani Robbins, rozciągnięta w f telu paliła chciwie cygaro i męskim przemawiała głosem.

— Powiedzże mi, jakim sposobem dotarłeś do tego podejrzanego Anglika? — zapytał Jocelyn.

— Wyczytałem w inseratach, że poszukuje kobiety, pełniącej czynności ajenta policyjnego.

— Jakże cię przyjął? Obudziłeś w nim zaufanie?

— Najzupełniejsze.

— Czy już co skorzystałeś?

— I tak i nie, ale o tem powiem ci później, a teraz ty opowiadaj, czego się o nim dowiedziałeś?

— Historia wcale nie długa. Gdy go wczoraj dostrzegłem wieczorem na ulicy, oczywiście nie spuściłem go z oka. Poszedł do znanego domu gry na Clark Street. Udałem się za nim niespostrzeżenie i tak mi się szczęśliwie powiodło, że w kwadrans byłem jego partnerem. Zaledwieśmy grać zaczęli, chciał wyjąć pieniądze, szukał po kieszeniach z niecierpliwością, a wreszcie krzyknął:

— A, do dyabła! zostałem obrabowany!

— Może panu zrabowano pugilares? — zapytałem.

— Ach nie, pieniądze nie ruszono, jeno coś ważniejszego.

Ponownie zaczął szukać, a nie znalazłszy zguby pożegnał się prędko i wyszedł w największym rozdrażnieniu, upniściwszy chustkę do nosa. Podniosłem ją niepostrzeżenie, schowałem i udałem się za nim. Pobiegl prędko do „Trybuny“, oddał tam jakiś inserat, potem wstąpił do restauracy i coś tam przetrzącił, a wreszcie od ósmej poczawszy, aż do północy przebiegał z jednego teatru do drugiego i w każdym rozpatrywał się pomiędzy widzami. Wido- cznie szukał kobiety.

— A jakże wiesz o tem?

— Zaraz się dowiesz. Dziś rano zaledwie tylko wstał, poszedł do „Trybny“, gdzie mu wręczono dwa listy, na które natychmiast odpowiedział. Cały dzień chodził po ulicach, przypatrując się każdej kobiecie, którą tylko spotkał, a więc z tego wniosek, że i w teatrach kobiety szukać musiał. Wieczorem udał się do domu i nie długo potem przyszedł do niego z wizytą. W jakimże celu?

— Zaraz, cierpliwości. Pokaż że mi tę chustkę. Masz ją przy sobie?

Jocelyn podał Stuartowi białą, jedwabną chustkę, na której był wyhaftowany znak: „Jason B“.

— Wybornie ci się udało, ta chustka ma dla ciebie wielką wartość, jak się zaraz dowiesz.

Teraz opowiedział Stuart wszystkie przygody, a na zakończenie podał mu listy, znalezione w portfelu. Jocelyn czytał je z wielkiem zajęciem i znać było, że doznaje wielkiego zadowolenia.

— Ten Jason Bradmardine, do którego listy adresowane i ów urwipoleć, którego śledzę, to pewnie jedna i ta sama osoba.

— Czy myślisz, że on jeszcze teraz ngania za tą tajemniczą matką i jej dzieckiem? — zapytał Stuart.

— Prawdopodobnie — odpowiedział Jocelyn — i dlatego chciałbym cię prosić, abys mi pomógł śledzić tego pana Jasona.

— Zawsze gotów jestem spełnić twoje życzenie, ale tym razem będzie lepiej nawet dla ciebie, jeżeli będę dalej szedł tą drogą, na którą wstąpiłem. Nasuwają mi się tu rozmaite przypuszczenia. Mój chlebodawca ów Bradmardine albo Brady, jak siebie sam niekiedy nazywa, polecił mi szukać w całym mieście pewnej kobiety. Udać się ty do Buchenthal szukać śladów tajemniczej matki, a ja tymczasem będę miał mego słuźbodawcę na oku. Kobieta, której mi szukać kazał, nazywa się Helena Richards; oskarża ją o to, że mu skradła powierzone papiery.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Kronika tygodniowa.

Niedobrze zaczął się dla nas rok nowy.

W Królestwie „prawdziwi Rosyanie“ posunęli znacznie naprzód sprawę utworzenia gubernii chełmskiej i wydzielenia jej z obszaru Kongresówki. Prócz tego wielkie obawy budzi zezwolenie Rzymu na wprowadzenie języka rosyjskiego do nabożeństw dodatkowych w kościele katolickim. Wprawdzie, jak tłumaczy arcyb. Simon, Stolica apostolska, wydając to zezwolenie, miała jedynie na myśli potrzeby religijne nielicznej garstki Rosyan - katolików (na palcach ich policzyć można), ale w praktyce to ustępstwo Rzymu może przynieść niepożądane owoce, administracja bowiem rosyjska może narzucić w kościele język rosyjski Białorusinom katolikom i tej byłej ludności unickiej w Królestwie, która korzystając z aktu tolerancji, przeszła na łono kościoła rzymsko-katolickiego. — Dodajmy jeszcze nieustający bandytyzm, straszne położenie w Łodzi, zamykanie wielu szkół Macierzy, a niewesoły obraz przedstawia nam stosunki w Kongresówce.

W Wielkopolsce wciąż trwa prześladowanie dzieci polskich, wciąż spadają kary więzienne i pieniężne na „opornych“ rodziców. A chociaż cały świat cywilizowany potępia barbarzyństwo Prusaków, choć specyjalni korespondenci francuscy przybywają na miejsce i z oburzeniem opisują fakty z martyrologii dzieci, pruski minister oświaty Studt świeżo oświadczył w sejmie, że rząd nie zwróci się z obranej drogi. Na szczęście lanry Herodów pruskich przynoszą tylko szkodę germanizmowi, ponieważ są najlepszym rozsądkiem uczuć patriotycznych wśród najszerzych warstw polskiej ludności. Przykrym natomiast jest fakt, że w Poznaniu przy wyborze nowej rady miejskiej, utraciliśmy 4 mandaty, i że wskutek tego w zarządzie stolicy Wielkopolski, w przastarym grodzie Piastów będzie zasiadało tylko 6 Polaków. A przecież ludność Poznania w $\frac{2}{3}$ jest polska.

U nas, w Galicyi, nie mamy na szczęście żadnych bolesnych faktów do zanotowania. Są wprawdzie pewne niepowodzenia, ale nie można ich stawiać na równi z niepomyślnym stanem rzeczy w Kongresówce i Wielkopolsce. Przykrą naprzykład jest rzeczą dla nas, że nadzieje przywiązane do upaństwowienia kolei północnej, nie ziszczają się ze stan posiadania niemieckiego w tej instytucji nie doznał żadnej zmiany i że się na nią nie zanosi, ale zarządzić temu może stanowczo polityka przyszłego Koła polskiego, które oby z nowych wyborów wyszło odmłodzone, silniejsze, mniej skłonne do następstw, mniej dyplomatyzujące z każdym razowym rządem i mniej stosujące się do życzeń „u góry“ objawionych.

Pomimo jednak, że nowy rok niedobrze się dla nas zaczął, nie mamy powodu do zniechęcenia, a tem mniej do rozpacz. Przyzwyczailiśmy się już do zawodów politycznych, do przesładowań, do ciągłej, pełnej niepowodzeń walki, więc też mniej jesteśmy wrażliwi, jeżeli nie spełniają się nasze nadzieje. Przetrwaliśmy wiele, to przetrwamy i więcej. W tem przekonaniu ntwierdzają nas dwa niezaprzeczone fakty. Po pierwsze uświadomienie narodowe naszych mas ludowych jest z każdym dniem większe na całym obszarze ziem polskich, a z tym wzrostem jakościowym idzie w parze i wzrost ilościowy. Niemcy narzekają, że ich przybywa stosunkowo mniej, niż Polaków, a Niemcy są jednym z płodniejszych narodów. Cóż dopiero porównać nasz przyrost ludnościowy z przyrostem takiej np. Francji. Świeżo ogłoszone daty statystyczne wskazują, że we Francji od r. 1901 do 1906, tj. przez pięć lat, przybyło 290.000 ludności — nas jest dwa razy mniej niż Francuzów, a przyrost nasz roczny na 200.000 obliczać można. Gdyby ten stosunek trwał dalej, to z końcem wieku XX byłoby nas prawie tylu, co Francuzów.

Francuzi jednak mało dbają o przyszłość — ich obecnie zabawia walka z Kościołem. Może ona wzmocnić republikańizm, ale nie Francją, bo wprowadzi rozdwojenie, zbudzi namiętności. Zresztą Francuzi rozguiewali się nietylko na Kościół katolicki, ale wogóle na Pana Boga. Wybijali dotychczas na złotych monetach napis: *Dieu protège la France*, a teraz wybijać będą: *Liberté, Egalité, Fraternité*. Zmiana ta, co prawda, jest bardzo racjonalna, bo jak z jednej strony idea boskości ze złotem niema nic wspólnego, tak z drugiej strony nie źle jest przypominać Francuzom, że wyznawali niegdyś wielkie hasła wolności, równości i braterstwa. Może kiedy do nich powrócą choćby przez temperament, który ich pcha zawsze do skraj-

ności. Z rewolucji do cesarstwa, z cesarstwa do komuny, z komuny do balanżeryzmu — przeskoki u nich łatwy. Dziś Dreyfus zdrajca zdegradowany, oberwany z epoletów — jutro tenże Dreyfus, mąż zasługi, kawaler legii honorowej. Dlaczego zdrajca — nie wiadomo, za co kawaler legii, również nie wiadomo — Francuzi potrzebują różności i basta! Wołali: *vive la Pologne*, aby potem wołać: *a bas la Pologne!* — wygwizdali Wagnera, aby następnie ogłosić go największym muzykiem świata. Cynizm i rozpusta panują u nich wszechwładnie, wyzdanie dochodzi do najwyższych granic — a jednocześnie słychać okrzyki: *A la porte cochons!* skierowane do pani Willy, że się całkiem „wydekoltowała“ i do księżnej Marny, że gra w jakiejś wydekoltowanej farsie. No, bo gdyby występowała w tej sztuce jakaś mieszczańska córka ludu, to co innego, — ale żeby się księżna kompromitowała i to księżna spokrewniona z Bonapartami, na to my demokraci, republikanie, pozwolimy nie możemy i zrywamy przedstawienie.

Lwowscy socjaliści również są pochopni do zrywania przedstawień, tylko inne mają motywy. Kompromitacja wyższych sfer ich nie drażni — oni stają w obronie wolności słowa. Tak jest — oni chcą mieć wolność słowa i czynu w teatrze, jeżeli tendencja sztuki nie zgadza się z ich przekonaniem. A ta wolność słowa stoi na straży ładu i porządku, bo idzie o to, aby źle zrozumiana wolność nie przeszła w samowolę. Wystawiają dyrekcyje sztuki, z błotem mieszącą wyższe sfery — zgoda, wystawiają komedye, ośmieszające mieszczaństwo i wogóle to, co się w szerszym znaczeniu burżnazią nazywa — bardzo pięknie; wystawiają dramaty, rzucające grom potępienia na kapitalistów — i owszem, prosim bardzo; pozwalają dyrekcyi kpić sobie na scenie i szykanować z inteligencji, chłopów, żydów, z małej i wielkiej szlachty, z przemysłowców, rękodzielników itp., albo wszystkie te stany malować na czarno, wytykać ich błędy, obłudę, karyerowiczostwo, zdradę przekoń, a nawet pospolite zbrodnie — i na to zgoda, jak wolność, to wolność. Ale musi być jakaś granica, jakaś zapora. Otóż wara od przedstawiania w złym świetle socjalistów, bo to już byłaby nie wolność, lecz swawola. Oni mogą i muszą być tylko piękni, uczciwi, szlachetni, bez zmazy. Bo inaczej nie byłoby — wolności słowa; bo inaczej — zerwiemy przedstawienie.

Nawiasem mówiąc, socjalistów, ale nie naszych, tylko niemieckich, czeka ogromne nieszczęście, jeżeli się nie opamiętają. Ów mąż, który rozpedził całą bandę do dyabła, zapowiedział, że jeżeli pierwszy okrąg berliński (a w okręgu tym stoi zamek cesarski) wybierze do parlamentu socjalistę, to on będzie odtąd unikał Berlina. Groźba straszna, więc zapewne poskutkuje. A jeżeli nie poskutkuje? — no, to oczyści się nieco powietrze w Berlinie.

Oczyściło się tymczasem trochę powietrze w Gnieźnie. Sąd gnieźnieński uwolnił postać Kościelskiego i jego towarzyszy, oskarżonych o tajny zjazd Sokółów i o przygotowanie zbrojnego powstania. To jest, ściśle biorąc, oskarżenie tak daleko nie szło, ale bądź co bądź sens jego ostateczny był taki. Bo jeżeli się oskarża kogoś o to, że przy bramie ustawił 15 „uzbrojonych“ leśniczych, a Sokółów ma się za kadry przyszłej armii polskiej — to w konsekwencji prokurator pruski widział w gościach i w służbie lasowej p. Kościelskiego formujące się szeregi powstańcze. Sąd jednak nie uląkł się tej armii, co okazuje, iż między Prusakami są jeszcze odważni ludzie.

I w Wilnie oczyszcza się powietrze. Ktoby mógł przed paru laty przypuścić, że w grodzie Gedymina będzie można przedstawić część „Dziadów“ i to nietylko tę z guślarzem, pustelnikiem, księdzem, dziewczyną, Gustawem itd., ale nawet wspaniałą scenę w więzieniu klasztoru Bazylianów. Zapewne, że ołówek cenzorski musiał ją dobrze „poprawić“, ale sam fakt, iż ta scena, choćby do połowy, a nawet w $\frac{3}{4}$ skreślona, mogła być odegraną w Wilnie, jest sam przez się tak wymowny i pocieszający, że należy mu się wybitne miejsce w kronice życia polskiego.

A co do tej kroniki dorzuci Kraków? Bardzo mało, właściwie nic, bo w ostatnich dniach nic się w nim takiego nie stało (prócz otwarcia nowej wystawy „Sztuki“) coby poza rogatkami krakowskimi mogło wzbudzić szersze zainteresowanie. Ale wystawa „Sztuki“ nie wchodzi w zakres kroniki tygodniowej — należy się jej osobne miejsce. Kronikar więc musi „z piasku bicz ukreślić“, bochy nieładnie było, gdyby nie napisał o swoim „miejscu przynależności“.

A więc toniemy w błocie krakowskim, zachwycamy się górami śniegowymi i lodowymi, kry-

tykujemy ostro „Aszantkę“ Perzyńskiego (czy słusznie, nie wiem, bo jej nie znam), mamy codzień po trzy odczyty, wreszcie jako wprawni w rządaniu elegauckich pogrzebów, grzebiemy dwutygodniowy „Głos Polski“ i półtora miesięczne „Figliki“.

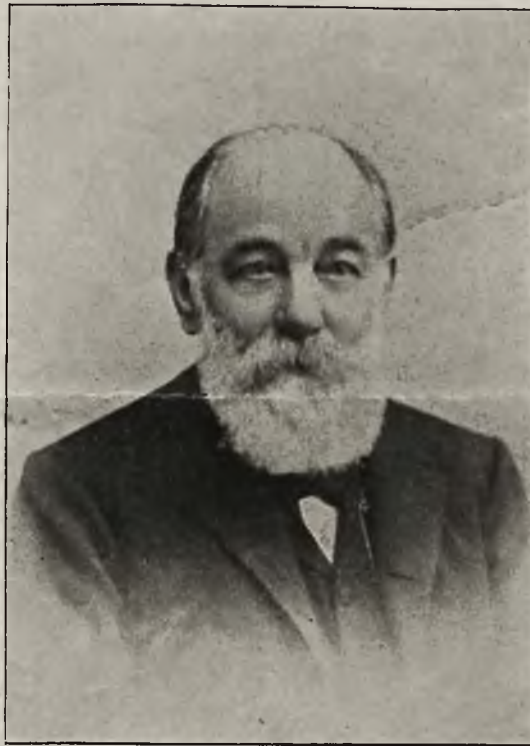
Myśl powołania ich do życia była niezła, ale rodzice nie obliczyli się ze siłami. Trzeci stały teatr w Krakowie i to teatr specyjalny, lekki, kabaretowy, utrzymać się nie jest w możności. Było optymizmem sądzić, że da się co tydzień nłożyć nowy repertuar i że znajdzie się zawsze dostateczna ilość publiczności. Skąd tu brać co tydzień nowy zapas humoru, który musi być przedewszystkiem oparty na aktualności, a w znacznej części na stosunkach miejscowych. Ba! który nie może nikogo obrażać, nie może być stronniczym, bo za brakłoby słuchaczy. Na to nie wystarczy ani dwu, ani trzech, ani czterech humorystów, choćby byli najbardziej ntalentowani.

Ale kto wie, czy nie ntrzymałyby się „Figliki“, ograniczone do trzech przedstawień na początku każdego miesiąca. Dyrekcyja miałaby dość czasu na ułożenie repertuaru, w dobrej reżyseryi, a i siły autorskie wystarczyłyby na dostarczenie odpowiedniej ilości „rzeczy trefnych i haniebnie nieczysznych“.

Za to „Figliki“ urządzone przez 15 secesjonistów „koła radzieckiego“ cieszą się ogromnem powodzeniem. Całe miasto o nich mówi i czeka niecierpliwie na pierwsze przedstawienie.

Jeden z historyków naszego grodu, obcuający wciąż ze starymi kronikami, przyswoiłszy sobie ich styl i język, tak opowiada powstanie secesyi:

„...I stało się za panowania księcia Lwa, zaczęły niektórym senatorom ciążyć jego rządy. Tedy krzywem okiem poglądali na *investitions*, jako że skarb był ogłodzon. Senatorowie ci, więcej sobie wając (jako mówili) zdrowie rzeczpospolitej, niż wszystkie rzeczy, niepomi na nabytą łaskę, aczkolwiek (prawdę rzekę) ta niepewna i nietrwała była, zawiązali konfederacyę contra księciu jego mości. A stało się to w onym czasie, kiedy miłościwy pan gotował się na nowe wyprawy, chciał podbić Zwierzyniaków, naród nad wielką rzeką mieszkający, Krowodrzan, Grzegórzan i inne narody, które Czarnymi i Nowymi zowią. I stało się wielkie zamieszanie — wierna panu Rada rozeszła się, dając sobie *verbum* żadnym sposobem nie opuszczać pana miłościwego. A co dalej będzie, *videbitur* — aczkolwiek zda mi się (*ut homines sumus*), że z wielkiej chmury mały deszcz spadnie i że miłościwy pan odzyska stracony afekt i szczęśliwie *cum summi gloria* do końca dni swoich rządzić będzie rzeczpospolitą...“

Więzień stanu: Śp. Stanisław Stroński, dyrektor fabryki Jarnuszkiewiczza w Warszawie.

Więzień stanu.

W tych dniach pochowano w Warszawie śp. Stanisława Strońskiego, dyrektora fabryki pod firmą „Konrad Jarnuszkiewicz i spółka“. Nieboszczyk

cieszył się ogromną popularnością wśród robotników warszawskich i był powszechnie kochany przez znajomych.

W kołach przyjaciół wiadano, że Stroński był więźniem stanu i wygnańcem, który spędził szereg lat na Syberji. Po powstaniu Styczniowym Stroński został wywieziony 25 go sierpnia r. 1864 z Warszawy, skazany na zesłanie piętnastoletnie do kopalń nerczyńskich. Cztery lata przebył w więzieniu w „Aleksandrowskim Zawodzie“ w Nerczyńsku. Następnie wywieziono go na osiedlenie do Irkucka, gdzie mieszkał do roku 1875, poczem powrócił do Warszawy.

Śmierć śp. Stanisława Strońskiego wywołała żal serdeczny w szerokich kołach patriotycznych.

Śmierć księcia Kościół.

Episkopat polski w Królestwie Polskiem narażony jest od lat czterdziestu na takie trudności w sprawowaniu swego urzędu, jak rzadko gdzie indziej. Trzeba było dużo dobrej woli i... cierpliwości ze strony polskich biskupów, aby nie wchodzić w kolizję z władzami, a później nie narażać na osierocenie dyecezyj.

Jednym z takich właśnie nmiarkowanych, ale gorliwych pasterzy, był świeżo zmarły biskup dyecezyi kieleckiej śp. ks. Tomasz Kuliński w wieku lat osmdziesięciu czterech. Szkoły średnie ukończył w Kielcach, następnie tamże seminaryum, a dalej była Akademia duchowna w Warszawie. Kolejno spełniał śp. Tomasz obowiązki profesora a później regensa tego samego seminaryum, gdzie otrzymał święcenia.

Wreszcie w r. 1870 został naprzód administratorem dyecezyi kieleckiej, a później jej biskupem, jako następca biskupa Majerczaka.

W życiu publicznem zmarły brał mały udział, natomiast odznaczał się wielką dobroczynnością i przystęnością wobec wszystkich wiernych jego pieczy powierzonych.

Jedno z pism warszawskich, poświęcając zmarłemu wspomnienie pośmiertne, pisze:

„Był on prawdziwym i dobrym ojcem wszystkich maluczkich, pełnym godności, powagi, odwagi i poświęcenia obywatelem kraju, gorącego serca Polakiem, rozumnym a hojnym filantropem“.

Cześć jego pamięci!

Śmierć księcia Kościół: Sp Ks. Tomasz Kuliński, biskup kielecki.

Śmiertelne wypadki na klinice krakowskiej.

Lekarze, którzy na klinikach zmuszeni są często próbować nowych środków lekarskich, bywają nieraz narażeni na bardzo przykre wypadki. Z punktu teoretycznego biorąc, jakiś lek wydaje się bardzo skutecznym — tymczasem teoria zawodzi,

Śmiertelne wypadki na klinice krakowskiej: Prof. Dr. Władysław Reiss, kierownik kliniki dermatologicznej w Krakowie.

a chorzy, którym chciano ulżyć, umierają właśnie po jego zastosowaniu.

Dobra wola lekarzy nie może być w podobnych wypadkach podejrzewana, jednakże mnszą później za swoje najlepsze chęci, czy niezdarność, ciężko odpowiadać.

Kilka lat temu śp. profesorowi Korczyńskiemu zdarzył się tak fatalny wypadek, że po zastrzyknięciu colchicyny zmarło na jego klinice pięć osób. Teraz analogiczny wypadek przytrafił się profesorowi Władysławowi Reissowi, prymariuszowi kliniki dermatologicznej. Czy to skutkiem źle przygotowanych lub też niewypróbowanych preparatów rteci z karbolem, które wstrzykiwano pod skórę chorym na kiłę, czy też może z powodu niezastosowania się do indywidualności chorych, pięciu z nich zmarło.

* * *

Profesor Reiss, którego podobiznę dajemy w dzisiejszym numerze, będzie za ten fakt odpowiadał przed sądem. Stąd przestroga dla jego kolegów, aby byli ostrożniejszymi w stosowaniu nowych, niewypróbowanych jeszcze środków lekarskich.

Zgon dzielnego patrioty.

Sokolstwo polskie oraz Towarzystwo Szkoły Ludowej poniosły dotkliwą i bolesną stratę przez przedwczesny zgon śp. Tadeusza Jarosza, notariusza ostatnio w Rawie ruskiej, ogromnie pracowitego i wielce dla obu tych towarzystw zasłużonego człowieka.

Śp. Tadeusz Jarosz, którego portret dziś zamieszczamy, rodem ze Lwowa, po nkończeniu tam szkół średnich i studyów prawniczych na uniwersytecie, poświęcił się zawodowi notaryalnemu. Osiadł naprzód w Stanisławowie. Przez cały czas swego tam pobytu pracował niezmiernie w kilku towarzystwach polskich tamtejszych, a przede wszystkim w Sokole, którego idei był gorącym i szczerym zwolennikiem. Rozwój stanisławowskiego gniazda, to zasługa w dużej części śp. Jarosza. Również Tow. Szkoły Ludowej miało w zmarłym gorliwego przyjaciela. Należał on wraz ze swoją małżonką, p.

Jadwigą z Zatheyów, do grona założycieli pierwszego Koła tego towarzystwa w Stanisławowie. O godności zaś nigdy się nie ubiegał, pragnął stać tylko w szeregach, jako karna, świadoma swych zadań, jednostka. Zapaleł swym pełnym szczerości, swą ochotą do pracy, przykładem, umiał śp. Jarosz zachęcić cały szereg osób do pracy w tych towarzystwach.

Z żalem żegnano go też w Stanisławowie, gdy po kilku latach przenosił się do Śniatyna. Powitano go natomiast radośnie na nowym stanowisku, w nadziei, że przyczyni się do ożywienia ruchu towarzyskiego i narodowego. I nie zawiedziono się. Śp. Jarosz założył tam gniazdo sokole, założył też Koło miejscowe T. S. L. mimo bardzo trudnych warunków, w jakich Polonia tamtejsza się rozwijała.

Ostatnią placówką pracy śp. Jarosza była Rawa rnska. I tam zorganizował on gniazdo sokole, któremu następnie przewodniczył aż do ostatnich chwil swego życia, zawiązał też Koło T. S. L.

Tam też, w 51 roku życia pełnego pracy i poświęcenia dla najszczytniejszych idei zmarł, pozostawiając po sobie jak najlepszą pamięć i szczerą, powszechną żal.

Zabójstwo prokuratora wojskowego.

Na podwórzu gmachu sądu okręgowego wojennego w Petersburgu, nieznaną młodą osobą, młodziem pisarza wojskowego, położył trupem na miejscu wystrzałem z rewolwern, głównego prokuratora wojennego, generała Pawłowa. Bez przeszkód wpuszczony przez stróża, wszedł zabójca z książką do listów w ręce, w bramę urzędu wojskowo-sądowego. Zapytany jednak przez stróża, dokąd zmierza, wskazał na książkę, w której znajdowały się pakiety i pokwitowania z otrzymania innych przez adresatów. Wszystkie zapiski, jak się później okazało, zrobione były jedną ręką. Ale ten sposób wylegitymowania się ułatwił zabójcy, który oświadczył stróżowi, że musi natychmiast doręczyć listy w zarządzie wojskowo sądowym, dostanie się na podwórze, gdzie w tej porze właśnie odbywał zwykły swój spacer generał Pawłow. Podszedłszy do ogrodzenia, dał nieznanemu 4 strzały. Kule trafiły generała w piersi i w brzuch. Mimo to zdołał szynel zrzucić i zaczął uciekać. Lecz w tej chwili 2 kule ngodziły go w kark i przebiły mu

Zgon dzielnego patrioty: Sp. Tadeusz Jarosz.

arteryę. Generał upadł, zalewając się krwią. Wykonawca zamachu, upewniwszy się, że zabił Pawłowa, uciekł w stronę mostu Pocielujewa. W drodze ścigany przez stróżów, ranił śmiertelnie stójkowego, który go chciał zatrzymać. Udało mu się dobiec jeszcze dalej, aż do zaułku Fouarnego, gdzie dopiero, chcąc nabić na nowo rewolwer, natknął się na stójkowych, którzy go rozbroili i odstawi do cyrkuła. W kieszeniach nieznanego znaleziono jeszcze browningi, naboje zapasowe i kilka rubli. Badany w śledztwie oświadczył, że spełnił obowiązek i tylko żałuje, iż musiał po drodze zabić stójkowego. Zapewnił, że w sprawie zamachu nie nie wyjawia, ani też nie zdradził swego nazwiska. Rany generała Pawłowa, których było sześć, są okropne. Przeżył on zaledwie kilka minut i zmarł wśród cierpień. Śmierć jego w podobnych okolicznościach wywołała panikę w najwyższych sferach petersburskich, przerażonych szeregiem ostatnich zamachów na dygnitarzy.

Główny prokurator wojskowy generał Pawłow był, niemniej niż hr. Ignatiew i von der Launitz, filarem systemu, przeciwko któremu z całą namietnością zwraca się ruch rewolucyjny w Rosji. Imię jego rozślawiło się od czasów pamiętnych targów, jakie miała z nim pierwsza Duma podczas dyskusji o karze śmierci, oraz z okazji kilku interpelacji o trwanie przestępców politycznych. Kiedy Duma prosiła, by zapobiedz wykonaniu wyroków śmierci na kilku sprawców zamachów, odpowiedział wtedy Pawłow, że sądy wojenne muszą ściśle trzymać się litery prawa. Ta odpowiedź wywołała w Izbie burzę. Muromcew musiał przyzywać posłów do porządku z powodu padających przeciw generałowi okrzyków. Pawłow opuścił salę, poczem

Zabójstwo prokuratora wojskowego: Generał Pawłow
naczelnny prokurator wojskowy w Petersburgu.

Kuźmin Karawajew, Lednicki, Aładin i Niedonotkow wypowiedzieli piornujące mowy przeciw zastępcy ministra wojny.

Również generałowi Pawłowowi przypisywano projekt zaprowadzenia sądów polowych, nad których organizacją i działalnością czwał od pierwszej chwili. Śmierć Pawłowa jest jaskrawym kontrastem tych zapowiedzi, jakie łączono z zapowiedzeniem krwawych represyj.

Zabójca Pawłowa został zaraz stracony, a nazwiska jego nie dowiedział się nikt ani przed ani po jego powieszeniu.

Od Redakcyi.

Ponieważ w niniejszym numerze musieliśmy zamieścić spis nazwisk osób, które nadesłały trafne rozwiązanie naszej „Wielkiej Szarady“, ogłoszonej w nrze 51 z roku zeszłego, a spis ten zajął aż kilka stronic drobnego druku, przeto zabrakło miejsca na zamieszczenie w tym tygodniu dalszych ciągów powieści pt. „Złamana spinka“ oraz noweli pt. „Naszyciok miss Ady“, które odkładamy do numeru następnego. Z tych samych przyczyn nie dajemy w bieżącym numerze nowych zagadek ani rozwiązań poprzednich z nazwiskami osób, które je nadesłały.

Z lwowskiego bruku.

(Początek karnawału. — Gorączka za dwa lata. — Fikalscy. — Kupcy. — Mamy i córki. — Arsenał paniński. — S'ówko o redutach w Filharmonii. — Góra, która zaprowadziła magistrat do kryminału. — Kto na tem skorzysta? — Obiecanka rządu. — Co powiedział szach perski? — Lelek i Szupp. — Reszta potem, jeśli...)

Lwów wszedł w fazę karnawałową, to znaczy że wszystko, co żyje, z wyjątkiem dzieci, starców i tabetyków, powyciągało z szaf i lombardów fraki, klaki i stroje balowe, ażeby się wybrać na ten lub ów bal i wesprzeć ten lub ów cel dobroczynny. Co my w karnawale robimy dla celów dobroczynnych, to się nawet nie da opisać, a przede wszystkim robimy długie, głupstwa, znajomości, fiaska, pojedynki, partye, spozrżenia, plotki, uwagi, dowcipy, wrogów, złą krew, nadzieje, zawody itp. karnawałowe rzeczy, a robimy wszystko ze zdwojoną siłą, bo w zeszłym roku nie mieliśmy karnawału i naród wypościł się, wynudził i wyszedł na nic.

Dlatego w tym roku tak gorączkowo zabraliśmy się do roboty, że na każdy dzień przypada przynajmniej jeden wieczorek, wieczór, bal, raut, reduta, jeżeli nie więcej, jeżeli nie pięć równocześnie. Zawodowi fikalscy przygotowali w tym roku po dwa i trzy garnitury frakowe i podczas gdy jeden mokry z wczorajszego balu schnie przy piecu, nieopalonym od miesiąca, ubierają drugi a potem trzeci, a potem znów pierwszy i tak w kółko aż do Popielca.

I poca się...

Kupcy po zeszłorocznym cierpkim zawodzie karnawałowym powyciągali wszystko, co mają na dnie swoich magazynów, odkurzyli i sprzedają za bezcen...

Tak samo matki. Zeszłoroczny karnawał był tak ohydny, że nie nawiązała się ani jedna porządna partya. Więc powyciągały córeczki i wyprawdzają na świat, na salę, gdzie w oslepiającym świetle lampek elektrycznych wyglądają przesłicznie i aż się proszą do wzięcia. Kawalerya bierze, ale tylko do tańca, bo pomna na drożyznę powszechną, boi się ryzykować. Zresztą przyszli tylko tańczyć na cel dobroczynny, a nie dla siebie i swoich egoistycznych celów. Ale od tego Opatrzność wyposażyła kobietę w moc kuszącą, aby nawet najostrożniejsi wpadli w misternie delikatną sieć piekielnie kuszących na wieki, pomimo drożyzny i pomimo innych przeciwności, stojących młodym na drodze do małżeńskiego raję.

Uzbijają się przeto nasze złotowłose i czarowłose anioły w cały arsenał niezawodnej broni niewieściej, począwszy od magicznych a fascynujących spojrzeń i westchnień, a skończywszy — w razie ostatecznej potrzeby — na najdalej idącej

wyrozumiałości i tolerancyi, ba, nawet na niewinnym, ale to całkiem niewinnym uścisku i całusie. Ale to już wtedy, kiedy druga instancja, tj sama mama, czuwająca pod ścianą, zatwierdziła orzeczenie instancji pierwszej, tj. swojej pociechy, która wygląda dziś czarująco — na szczęście.

Będzie więc wszystko dobrze. Gorączkowy karnawał zrobi swoje i odbije zeszłoroczną posuchę. Równocześnie rozpoczęły się już w sali Filharmonii sobotnie reduty, które urządza wrzekomo jakiś prywatny przedsiębiorca a właściwie pewien lwowski... pedagog, kryjący się za parawanikiem prywatnego sztramana. W starych murach Skarbkowskich dają sobie „rendez-vous“ wszystkie lwowskie demimondain'y, urzędujące zwyczajnie wieczorami na corsie. Ale na reducie są to damy całą gębą i to gębą, która potrafi przepuścić kilka lub kilnaście kolacyj i kilkadziesiąt halb „lwowskiego“. Bo teraz zbliża się do niej i żonkos łyse i podagryczny kawaler i golteńki akademik i przymocowany do szabli lajtnancik i kupczyk chwacki i kandydat na defraudanta, urzędnik bankowy i urzędnik obywatel z prowincyi, który przyjechał liźnąć coś z wielkomiejskiej cywilizacji, aby mieć potem dużo do opowiadania u siebie w domu, w knajpcie, ale, aby się, broń Boże, nie dowiedziała o tem żona.

A te atrakcje! Więc naprzód prawdziwa, maskowana płeć piękna i nie bardzo droga, potem prawdziwi akrobaci i Augusty z Colosseum, potem prawdziwa muzyka wojskowa, któregoś z pułków piechoty, potem prawdziwe niespodzianki, między niemi prawdziwe premiowanie prawdziwej najpiękniejszej maski prawdziwym zegarkiem z nieprawdziwego złota. A prawdziwie złota młodzież, ta, której nigdzie nie braknie, ile razy jest sposobność puszczania pieniędzy, co prawda zarobionych, co prawda przez lichwiarzy pożyczających jej na 300% i na ośm dni.

Lecz o karnawale i redutach pomówię jeszcze w następnych listach w ciągu karnawału, bo dzieją się we Lwowie prócz karnawałowych, jeszcze inne rzeczy, o których wspomnieć mi każe moje przeczulone sumienie kronikarskie. Zwalia się u nas góra piaskowa i zasypała na śmierć człowieka. W innym mieście byłiby górę dawno zamknęli, ale lwowski magistrat wiedział, że ona prędzej czy później sama się zawali i nie zamykał jej przez dłuższy czas. Na interwencję interesowanych zamknął górę magistrat, a potem na interwencję drugich interesowanych znów ją otworzył. W zeszłym tygodniu sama się zamknęła nie czekając na miejski urząd budowniczy, który podobno teraz ma za to odpowiadać w sądzie. Gdyby lwowski magistrat zamknęto w kryminale za powyższą sprawę, miasto zostałoby bez głowy, a mieszkańcy bez opiekunów.

Natomiast zyskałaby na tem lwowska stacya ratunkowa, bo miałyby do dyspozycji wszystkie swoje konie, których używa obecnie do parady prezydium magistratu, zostawiając dla stacyi, tj. dla ratowania wszystkich nieszczęśliwych wypadków jedną parę koni, wobec czego lekarze zmuszeni są chodzić piechotą i przychodzą na miejsce wypadku o dwie godziny za późno, zazwyczaj wtedy, kiedy chory wyzdrowiał lub umarł.

* * *

Jeszcze więcej zasmucił nas fakt, że urzędnicy państwowi trzech rang najniższych nie otrzymają już przyzrzonego dodatku drożyznianego po 120 koron, czego się spodziewali w połowie stycznia. Wiadomość o tem postanowieniu rządu wywołała we Lwowie niemalą konsternację, gdyż wszyscy urzędnicy wszystkie swoje raty odłożyli z 1 stycznia na 15 i porobili już na rachunek tego dodatku rozmaite zakupy płatne 15 stycznia. Tymczasem rząd postąpił jak ów sknera, który pytał doróżkarza, ile kosztuje jazda na dworzec, ale tylko na to, aby wiedzieć, ile zaoszczędzi, jeśli pójdzie piechotą.

* * *

Wiadomość o śmierci szacha perskiego wywarła we Lwowie głębokie wrażenie zwłaszcza, że rozeszła się tu pogłoska, iż szach umierając, miał powiedzieć: zobacz Lwów, a potem umieraj!

* * *

Z nowości teatralnych mogę tylko pokrótce donieść, że ulubiony Lelek czyli według metryki Andrzej Lelewicz wrócił nareszcie na scenę, a wraz z nim wróciła dawna ulubienica Helena Schupp do operetki, która nic nie straciła z dawnych zalet głosowych i powabu zewnętrznego, a zyskała na... tuszy.

O teatrze, a w szczególności o pani Irenie Trapszo obszerniej napiszę w najbliższym liście, jeśli się nie zatańczę na śmierć, jeśli mnie pies wściekły nie zje, ani góra nie zasypie, ani śnieg, spadający z dachu nie zabije, ani sąsiad nie zastrzeli, i jeśli nic takiego nie zajdzie, co by kres położyło mojemu życiu pełnemu zasług i chwały, zasługującemu na pomnik z parkanem. Co oby Bóg dał jak najpóźniej.

Kl.

Serya 19 — 21.

- 1. Jerzy Nowak, Ustroń.
2. Karol Nowak
3. Józef Nowak
4. Józef Pasterzyński
5. Mieczysław Dworzynski
6. Wiktor Dworzynski
7. Feliks Perzanowski
8. Michał Komarzewski
9. Paweł Kowalewski
10. Kazimierz Niemirycz
11. Piotr Zegartowicz
12. Dr. A. Aydukiewicz
13. S. bina Aydukiewicz
14. Janina Aydukiewicz
15. Aleks. Aydukiewicz
16. Bron. Karczmarzski
17. Jan Leis, Warszawa.
18. Gaspary Zieliński
19. Helen Z elńska
20. Jadwiga Zielńska
21. Aleks. Płuchowska
22. Bronis. Ramułtowa
23. Józef Włoczewski
24. Stan. Maciejewski
25. M. Bogduński
26. Jan Maciejewski
27. Antoni Maciejewski
28. Aleksander Chłopecki
29. Jan Weiner, Przemysł.
30. Karolina Weiner
31. Marya Weiner
32. Henryk Humberowska
33. Marya Stieberowa
34-37. S. Kapuściński
38. W. Hurbowski
39. Wincenty Hoffner
40. Antoni Trzeciński
41. Antoni Lange
42. Stefania Czapliska
43. Ludomir Jabłoński
44. Wład. Szumiński
45. Izabela Oborska
46. Maryla Więkowska
47. Ignacy Więkowski
48. Helena Więkowska
49. Wiktor Remiszewski
50. Kazim. Remiszewski
51. Marcei Remiszewski
52. Helena Remiszewska
53. Leon Szwara
54. Adam Czuhryt
55. Wacław Chudensz
56. Antoni Brodowski
57. Seweryn Kłakurka
58. Róża Kłakurka
59. L. Garbski
60. Walerya Werndl
61. Bron. Majewska
62. Artur Werndl
63. Eng. Werndl
64. Kazimierz Cieślak
65. Paweł Wytrwał
66. Marcela Pietrykowska
67. Roman Petryka
68. Jan Korczyński
69. X. Bazyli Trawiacz
70. X. Zenon Rumpert
71. Eugenia Jabłońska
72. Maryan Grzywacz
73. St. Mroczkowski
74. Helena Mroczkowska
75. Bron. Mroczkowska
76. Jan Czubalski
77. Zofia Czubalska
78. Stefan Czubalski
79. Feliks Gniotek
80. Józef Gniotek
81. Zdzisław Tengel
82. Konstanty Tengel
83. Eng. Dymarska
84. Jan Budura
85. Berta Budura
86. Jadwiga Budura
87. Albina Budura
88. Fr. Makarowski
89. Ryszard Wilkoński
90. Zofia Wilkońska

Serya 22 — 23.

- 1. Lucyan Białowąs
2. Wiktor Chrzęszczowa
3. Feliks Chrzęszczowa
4. Jadwiga Rudakowska
5. Leon Rudakowski
6. M. Margasińska
7. Ługwik Margasiński
8. Michał Braudysiewicz
9. M. Trebert
10. Urszula Trebert
11. Marya Garwona
12. Z. Krasnodębska
13. P. Rokoszna
14. M. Duniowska
15. J. Rokoszny
16. W. Oknińska
17. Julian Ruskowski
18. Janina Oknińska
19. Ludwika Ruskowska
20. Teodozja D'Alberti
21. Róża hr. Lenkorońska
22. M. Kostecka
23. Józef Schwärzer
24. Tadeusz Zbrza
25. Miecz. Mroczek
26. Stan. Trzciniński
27. Stan. Będziński
28. Julian Kmita
29. M. Stasiakowski
3. N. Silberzweig

- 31. Józef Borowicz
32. Antoni Rudnicki
33. Marya Lewandowska
34. Stan. Roman
35. Am. Sedynka
36. Teresa Stróż
37. Marya Matulowska
38. Zygmunt Stasiak
39. Marya Stasiakówna
40. Stan. Kosterkiewicz
41. Anna Kosterkiewicz
42. Dr. J. Rokosowski
43. Anna Rokosowska
44. Jerzy Rokosowski
45. Miecz. Rokosowski
46. Wanda Żółkiewska
47. Feliks Żółkiewski
48. Aniela Huzarowa
49. Józef Huzar
50. Piotr Cielecki
51. Włodzisław Cielecki
52. Paweł Gawlas
53. Marcin Gawlas
54. Józefa Gawlas
55. Tonio Gawlas
56. Karol Dekan
57. Zdz. de Laveaux
58. F. Freindorf
59. Julia Ostrowska
60. Wł. Freindorf
61. Helena Pawłowska
62. Z. Zbierzchowski
63. Ant. Szczurkiewicz
64. Kaz. Szczurkiewicz
65. Cz. Szczurkiewicz
66. Kawaera Szczurkiewicz
67. Zdzisława Pieczętka
68. Ignacy Pieczętka
69. Tadeusz Pieczętka
70. Stan. Kozłowski
71. Juliusz Żymirski
72. Janina Żymirski
73. Dr. Karol Zieliński
74. Melania Howorko
75. Lolo Howorko
76. Antoni Howorko
77-78. A. Scholz
79-80. T. d. Pankowski
81. Józef Rożyński
82. Zofia Pnzyńska
83. Ch. N. Günzburg
84. Flora Günzburg
85. Kaz. Dunyńska
86. Marya Jędrzykowska
87. Karolina Poman
88. Julia Kotówna
89. Józef Kot
90. Jan. Kaz. Kratzer

Serya 24 — 26.

- 1. Antoni Farymiak
2. Karol Węgrzynek
3. Czytelnia mieszczańska
4. Dr. E. Wrwinow
5. Zofia Ławrinow
6. Witold Ławrinow
7. Antonina Lewicka
8. Antoni Lewicki
9. Emilia Lewicka
10. Tadeusz Lewicki
11. Olga Krowieczówna
12. Maryan Kotowicz
13. Stach Radwański
14. Zbyszko Żelazowski
15. Baśka Żelazowska
16. Wanda Radwańska
17. Helena Mokrzycka
18. Henryka Sarnowska
19. Helena Komińska
20. Leopold Mokrzycki
21. Wład. H. Iziński
22. Z. H. Iziński
23. J. Michałik
24. Wł. Rybicki
25. Adamowa Rybicka
26. Wacław Adamiński
27. Jan Juras
28. Ignacy Barcik
29. Wł. Czerkawski
30. Wł. Zajęczkowski
31. J. n. Liśkiewicz
32. Wł. Wierzbicki
33. Adolf Kropp
34. X. Szczepan Juras
35. Marya Kropp
36. Karol Pelewska
37. Albina Świdarska
38. Ignacy Świdarski
39. Fr. Wojas
40. Enkasz Maćkiewicz
41. Franciszek Tisler
42. Jan Julisz Michałik
43. Stanisław Deshr
44. Kaz. Zarowska
45. Józef Wróblewski
46. Wł. Sieradzki
47. Marya Jabłońska
48. Paweł Łabęcki
49. Kaz. Górcki
50. Edward Koszyc
51. Aniela Koszyc
52. Lusia Fink
53. Czesław Talaga
54. Zygmunt Talaga
55. Malwina Talaga
56. Ignacy Talaga
57. L. Baranowski
58. Lucyna Baranowska
59. M. Kwiecińska
60. K. Kwiecińska
61. Juliusz Biederman

- 62. Wład. Lanrych
63. Adam Pilz
64. Janina Biederman
65. C. Szczepański
66. Czesława Szczepańska
67. Marya Szczepańska
68. Matylda Hryniewicz
69. J. roślawa
70. Enstachy Wątorski
71. Franc. Niepokój
72. Karol Niedzielski
73. Teodozja Niepokój
74. Maryan Bochaczyk
75. Hilary Skowronki
76. Aniela Martynkiewicz
77. F. Swaczyński
78. Janio Swaczyński
79. Karolina Swaczyńska
80. Jan Hirsfeld
81. Zbyszko Dahkowski
82. Ant. nina Dahtowska
83. J. dwiga Gościńska
84. Konstanty Porowski
85. Józef Krukowski
86. Antoni Stankowski
87. Wł. Kamiński
88. E. Kamiński
89. J. Kamiński
90. M. Kamlańska

Serya 27 — 28.

- 1. M. Gałuszkiewicz
2. Halszka Gałuszkiewicz
3. Marya Gałuszkiewicz
4. Robert Gałuszkiewicz
5. Eug. Łabęcka
6. M. Aschermanówna
7. Bronisław Majer
8. Marya Schütterlówna
9. Teodor Bossowski
10. Wiktor Wysocki
11. Emil Polański
12. Jan Turczaniewicz
13. W. Majewski
14. Zofia Hellmer
15. Michał Sprnda
16. Pawlina Spunda
17. Stefania Spunda
18. Stanisława Spunda
19. Eugeniusz Domaradzki
20. Marya Domaradzka
21. T. Żebrawski
22. Wład. Biczówna
23. Fr. Zacharski
24. Kaz. Biczówna
25. Marya Zacharska
26. Witold Kabala
27. Amalia Kubała
28. Czesław Erazmus
29. M. Więkowska
30. Jadwiga Więkowska
31. Stasia Więkowska
32. Jan Więkowski
33. Wacław Janiszowski
34. Wanda
35. Wacław Huisson
36. K. Pinnsson
37. Marya Federowicz
38. Olga Hellman
39. Stanisław Hellmann
40. Karolina Łaszkiwicz
41. Aleksan. Stanek
42. Jan Krzemieniewski
43. Roman Michniewski
44. Wład. Jaroszewski
45. Michał Kocou
46. Helena Kocouowa
47. Stanisław Mika
48. Felicja Mikowa
49. Karol Mika
50. Janina Mikówna
51. Tow. „Zgoda”
52. Jan Mnria
53. Zosia Piętniewiczówna
54. Maryan Ransz
55. A. Dnnikowski
56. Feliks Skrodzki
57. Zofia Hlasko
58. Ag. Krak. Tow. W. Uh. Turka
59. Fr. Kawecka
60. Jadwiga Kleban
61. Bron. Dżurelnkowa
62. A. Rittmannowa
63. Ludwika Rittmannówna
64. Ignacy Rittmann
65. Henryk Kwiatkowski
66. Józef Sieradzki
67. Czesław Głębocki
68. Stan. Janicki
69. Jan Rygiel
70. Bożena Rygiel
71. Fryd. Kokoška
72. Augusta Kokoška
73. Zdzisław Zawadzki
74. Stan. Zawadzki
75. Zenon Zawadzki
76. Zygmunt Ciani
77. Aleksandar Wygnaniec
78. Maryla Wygnaniec
79. Józef Wygnaniec
80. Zygmunt Słipecki
81. Henryk Bernaczek
82. Kaz. Pernecki
83. Aleksander Pió
84. Leonard Borawski
85. Zdz. Zgorzelakowa
86. Maryan Zgorzelak
87. Cec. Pawlikowska
88. Marya Baumgarten
89. Józef H. W. sniewski
90. Engenia Pałkowa

Serya 29 — 31.

- 1. Stefan Paszucha
2. Kaz. Żralński
3. Henryk Żralński
4. Wład. Żralński
5. Hieronim Żralński
6. Marta Piekosińska
7. Wiktor Piekosiński
8. Czesława Jordanów
9. Wojciech Mierzwa
10. Józef Kukla
11. Maryan Horodecki
12. Wincenty Troń
13. Konrad Czapiński
14. Karol Czapiński
15. Karol Szymeczko
16. St. Radwański
17. Miecz. Radwański
18-21. Wacł. Makay
22. Walerya Majewska
23. Boł. Krysiński
24. Konstanty Turczyński
25. Marya Czernawska
26. Zdzisław Tarkiewicz
27. Marya Tarkiewicz
28. Czesio Tarkiewicz
29. Włodz. Janowski
30. Jarosław Janowski
31. Kaz. Janowska
32. Marya Federowicz
33. Bogusław Galicki
34. Jurek Galicki
35. Norbert Morawski
36. Kamila Morawska
37. Kaz. Morawska
38. Zofia Morawska
39. Fel. Myszkowski
40. Miecz. Zamanski
41. Fel. Blatkiewicz
42. L. Zajdelowski
43. Janina Maczeńska
44. Karolina Witkowska
45. Stanisław Witkowski
46. Winc. Szymanowski
47. Henryk Szymanowski
48. Wacek Szymanowski
49. Józef Łabnda
50. Marya Wasylszyn
51. Feliks Matzke
52. Stan. Androchowicz
53. Tadek Więkowski
54. Julia Pszykowa
55. Emilia Borkowska
56. Józef Turkawski
57. Hel. Wlassakowa
58. Zygmunt Bogusz
59. Jan Haładej
60. Janina Haładejówna
61. Izidor Haładej
62. Paweł Haładej
63. Wład. Dobrowolski
64. Zofia Dobrowolska
65. Janina Dobrowolska
66. Stan. Dobrowolski
67. Marc. Serwiczowski
68. Basia Serwiczowska
69. Jan Gibiec
70. Marya Keller
71. Henryk Oskarbski
72. August Treter
73. Janina Treter
74. Eng. Pstruszyńska
75. Walerya Pstruszyńska
76. Kazimiera Pstruszyńska
77. Józefa Pstruszyńska
78. M. Zbudowska
79. Karol Baczyński
80. Michał Zbudowski
81. Stanisław Baczyński
82. Rudolf Poek
83. Franciszka Oblas
84. Rudolf Schlesinger
85. Berta Schlesinger
86. X. S. Kurzeja
87. X. P. Drozd
88. X. P. Bach
89. Wł. Michałowski
90. Stan. Taflński

Serya 32 — 34.

- 1. Hela Scheller
2. Izidor Scheller
3. Józef Górski
4. Helena Chomiczewska
5. L. J. Wasowicz
6. Zofia Chomiczewska
7. Janina Füller
8. Albertyna Füllerowa
9. Emilia Füllerowa
10. Franciszek Füller
11. Karol Bielski
12. Stach Bielski
13. Marya Carwicz
14. Helena Bielska
15. Lusia Białostocka
16. Koko Białostocki
17. K. Stamirowski
18. Paulina Stamirowska
19. Jadwiga Stamirowska
20. Izabella Stamirowska
21. Miecz. Uznański
22. Janusz Lilienstein
23. Stan. Janowski
24. Józef Flessner
25. Stan. Seredyński
26. Włodz. Wróblewski
27. Antoni Paderewski
28. Emil Nensser
29. Marya Paderewska
30. Losia Padarewska
31. Jan Czader

- 32. Terese Czader
33. Józef Czader
34. Andrzej Durajczyk
35. Br. Kazimierzowski
36. Henryk Ramiszewski
37. Kazimierz Majdan
38. Tadeusz Bicz. Suferyna
39. Józefa Biczowa
40. Michał Dubiński
41. Marya Dabrowska
42. Aniela Wiessner
43. Wiktor Wiessner
44. Karolina Łuczakiewicz
45-48. Marya Buczyńska
49. Helen. Zbierzchowski
50. Artur Rittigstein
51. Artur Bodek
52. Adolf Tenenbaum
53. Izidor Freundlich
54. Emil Höhr
55. Stan. Gajlecza
56. Antonina Gajlecza
57. Emil. Żytwynka
58. Andrzej Żytwynka
59. Maryan Cichocki
60. Zofia Cichocka
61. Jan Świdorski
62. Zuzanna Pfeiffer
63. Jadwiga Flez
64. Zofia Skibińska
65. Anna K. morowska
66. Aleks. Witkowski
67. Helena Drozd
68. Stan. Marski
69. Flor. Dembowska
70. Stan. Dembowska
71. Z. Królikowska
72. Ludwik Tytz
73. W. Nowaczyński
74. Michał Mączka
75. Antoni Krzymowski
76. Ada Krzymowska
77. Mar. Małaczyński
78. Lubna Małaczyńska
79. Marya Małaczyńska
80. Stefan Małaczyński
81. Wanda Skrochowska
82. Amela Skrochowska
83. Michał Jachimowicz
84. Feliks Kościński
85. Michał Zimczek
86. Jakób Jasiński
87. Karol Fuchs
88. Marya Vincenzowa
89. Wanda Lindowa
90. Zofia Markiewiczowa

Serya 35 — 36.

- 1. Wiktor Wysocki
2. Wacław Jędrzejewski
3. Halszka Uznańska
4. Hugo Uznański
5. Antoni Nowicki
6. Stef. Kretkowski
7. Stan. Kretkowski
8. Ignacy Kretkowski
9. Antoni Kretkowski
10. Zofia Klemczyńska
11. Artur Klemczyński
12. Erazm Illukiewicz
13. Bronisława Illukiewicz
14. J. Illukiewiczówna
15. W. Illukiewiczówna
16. Gabriel Maliniak
17. Felicja Kleubändler
18. Maks Zejtelnbach
19. Samuel Kamm
20. Henryk Olszański
21. Stan. Pochwalski
22. Wincenty Kominiek
23. Maciej Grabski
24. Zbyszko Grabski
25. Aniela Mamczna
26. Kazim Chudzikiewicz
27. Anna Mioduicka
28. Adam Spodarewicz
29. Adam Kierki
30. Michał Kierski
31. Michałina Kierska
32. Józefa Kierska
33. M. Matuszyński
34. M. Goldenhoff
35. Kazimierz Goldenhoff
36. Halna Dręka
37. Zofia Dręska
38. Wacław Makowicz
39. Jerzy Makowicz
40. Wład. Zmorski
41. Nikodem Papuziński
42. Wacław Gryger
43. Stanisław Darski
44. Wacł. Petruszko
45. Jan Rządowski
46. Hela Ślowska
47. Ada Lilpop
48. Janina Rossmann
49. Kajetan Janowicz
50. Itona Obornyak
51. W. Wojnowski
52. Władysław Miecik
53. Roman Niedźwiński
54. Ignacy Horowitz
55. Marcei Tarnowski
56. Ignacy Gilchki
57. Gustaw Thomas
58. K. Buczyński
59. K. Buczyński
60. Melia Karatnicki
61. Włodz. Karatnicki
62. Roman Karatnicki
63. Marya Karatnicka
64. H. Lazarewicz
65. Józef Nikorowicz

